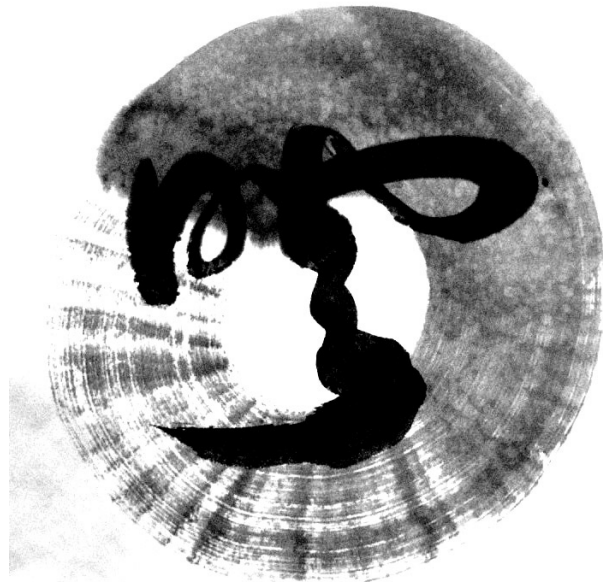

Szaigjó szerzetes – Villányi G. András

TÜKRÖZŐDÉSEK

Szaigjó szerzetes – Villányi G. András

TÜKRÖZŐDÉSEK

A könyv megjelenését támogatta:

JAPAN FOUNDATION
国际交流基金

Nemzeti
Kulturális
Alap

© Villányi G. András, 2011

© Scolar Kiadó, 2011

Minden jog fenntartva. A mű egyetlen részlete sem használható fel, nem sokszorosítható, tárolható vagy továbbítható sem digitális, sem bármilyen más formában vagy módon a kiadó előzetes írásbeli engedélye nélkül.

*Azoknak, akik tanítottak.
Köztük is kiváltképp
Márkus „Remete” Ferencnek,
Fudzsivara Kacuminak
és Phillip T. Harriesnek.
Az eltávozottak közül
néhai Ruttkay Kálmánnak
és Naményi Koncz Nándornak.
Továbbá a mátrai erdőnek:
eszmélésem növény-,
ásvány- és térarcú Őrzőjének.*

- 1 Szaigjó: 西行, hósi (szerzetes): 法師
- 2 佐藤義清
- 3 武士 (busi), azaz szamuráj (侍)
- 4 藤原秀郷
- 5 北面の武士 (hokumen no busi): ez volt a neve annak az elit testőralakulatnak, amely a visszavonult császár biztonságáért felelt.
- 6 鳥羽印, 1103–1156

SZAIIGJÓ HÓSI¹

Szató Norikijo², azaz szerzetesi nevén Szaigjó (1118–1190) tehetős, ám nem túl befolyásos busi³ családba született. A feljegyzések szerint ősatyja, Fudzshivara Hideszato⁴ 940-ben egy felkelés leverésével meglehetősen presztízst szerzett az udvarnál. A császári udvar évszázados katonai szolgálata és a szintén Fudzshivara származású, ám hatalmasabb Tokudaidzsi család alatti vazallusi kötelék gyümölcseként állhatott Szató Norikijo „Északra Tekintő harcosként”⁵ a visszavonult császár, Toba-in⁶ szolgálatába.

Itt szembesülnie kellett – politikai, morális és filozófiai értelemben is – a régi képlettel, miszerint minden csupán látszat. Még az is, hogy a császár „visszavonult”, mert épp ekkor gyakorolhatja igazán a hatalmat, amire a hivatalosan regnáló gyermekcsászároknak módjuk sem nyílhat.

- 7 待賢門院
8 Japán számítás szerint születésekor az ember egy éves.

A modern kutatások arra is rávilágítanak, hogy a testőrök kiválasztásánál sokat nyomott a latban a férfiúi vonzerő, illetve hogy az udvarban szövevényes homoszexuális hierarchia alakulhatott ki, dacára annak, hogy a nemiség kérdésében módfelett megengedő korabeli társadalom szemében az egy-neműek közötti erotikus kapcsolat tabunak számított. Okként, hogy miért választhatta az ifjú testőr a fényűző élet helyett a szerzetesit, ezt is említik, amiként egy rang- és korkülönbség miatt valószínűleg beteljesületlen szerelmet a kor hírhedt szép-asszonya, a császári ágyas Taikenmon-in⁷ iránt.

Mindenesetre Szató Norikijo alig huszonhárom évesen⁸ a fényűző élet és pazar világi pályafutás lehetőségeit adta fel azért, hogy hosszú élete hátralevő évtizedeit vándorszerzetesi megpróbáltatások között töltsse.

Meglehet, hogy a tényleges indítékok vagy inkább okok összefüggéseire sosem nyílik pontos rá-

- 9 平安, 794–1185
10 末法

látásunk. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a kor emblematikus alakja a megvilágosodást kereső szerzetesé, aki nem ritkán ízig-vérig esztéta és művész is volt. Ekként a vallásos és esztétikai útkezesés szinte elválaszthatatlanul eggyé váltak számtalan városi és társadalmi életformát odahagyott, a beteljesedést remeteként megvalósítani igyekvő ember számára.

Az sem tévesztendő szem elől, hogy Szaigjó ideje a kései Heian-korszak⁹, egy aranykorát túlélte rend pusztuló szakasza, olyan idők, amelyek paradigmaticus változást eredményeztek a társadalom egészének életében, gondolkodásában és értékeiben. A buddhista tanítás szerint a hanyatlás korszaka, a mappó¹⁰ ez, s ennek kínzó ismerete meghatározta a kortárs gondolkodó tudatát. Belháborúk, politikai leszámolások ideje, az általános meghasonlottságban még egy császár száműzésére is sor került, buddhista kolostorok fegyveres harcot vívnak egy-

- 11 山里 (jamadzato): szó szerint hegyi falu, de sokkal inkább magányos szerzetesek természetben felállított apró kalibáját és az ebben megvalósított életmódot jelenti.
- 12 数寄者 (szukimono)
- 13 Ld. 煩惱 (bonnó), 199. o.
- 14 Jelesül a Singon (真言) és Tendai (天台) irányzatok.

mással, és a már-már túlfinomult udvari arisztokráciától végleg elragadja a hatalmat a harcosok osztálya, a busi. Ily módon aligha meglepő, hogy számos városi entellektüel keresett menedéket a vallásban, s tette ezt távol a társadalmi földindulástól. Közöttük sokan igyekeztek tökéletesíteni jártasságukat a vaka vagy zene, illetve egyéb művészi praxis területén. A szerzeteseknek e típusát, akik egyébként a jamadzato¹¹ ideált testesítették meg, szukimonónak¹² mondták. Nekik gyakran kíméletlen kritikával kellett szembesülniük azok részéről, akik összeférhetetlenek találták a vallásos megvilágosodás keresése mellett az esztétikai elkötelezettséget, melyet bűnös „ragaszkodásként”¹³ róttak meg.

Az eddig felrajzoltakat tovább bonyolítja, hogy a buddhista tanítás egyes – ezoterikus – iskolái¹⁴ nem pusztán megtűrték a vallásos keresés művészi-esztétikai útját, hanem számottevő intellektuális erőfeszítést tettek egy olyan vallásfilozófiai doktrína

- 15 空海, 774–835 AD
- 16 煩惱即菩提 (bonnó szoku bodai)
- 17 大日如来
- 18 歌道 (kadó)

kidolgozására, amelyben harmonizálják, sőt egyesítik a vallásit a művészivel. Az ilyen tanok egyik leg-rangosabb kifejtője Kúkai¹⁵ volt, a Singon szekta japáni alapítója, vallásfilozófiai lángelme, akinek tanításához és emlékéhez Szaigjó erős intellektuális és érzelmi kötődést árul el. Kúkai élete annak jegyében telt, hogy a vallást a művészettel, az irodalmat a filozófiával és a kisebb-nagyobb vallási rendszereket egymással egyesítse, harmonizálja. Kúkai és követői állították, hogy a szútrákban lefektetett mahájána doktrína alapján szent és profán szétválasztása egyáltalán nem lehetséges: avagy megvilágosodás nem máshol lelhető, mint épp a földi szenvedélyekben.¹⁶ Számukra a történelmi Buddha exoterikus tanításainál lényegesebbek voltak Dainicsi Nyorai¹⁷, azaz Mahavairochana Tathágata ezoterikus tanításai, a buddhista út a beavatottak számára. Szaigjó életében és műveiben aligha választható el a vallásos útkeresés a Vaka Útjától¹⁸,

19 A megvilágosodott, egy buddha.

20 空海弘法大師

amiként a megvilágosodás fényteli pillanatai sem a gyötrő szenvedélyek táptalajától. Ismert, hogy a magasztos, angyali tisztaságú lótuszvirág a mocsár bűzös öléből nyújtja fejét a tiszta égi ürességbe.

Földi és kozmikus útja során Szaigjó olyan ösvényeken kapaszkodott Buddha felé, amelyeket a még élő vagy hulltukban is hervadatlan cseresznyeszirmok színezték fehérre, ám e fehérségben fellelhetők a szírom halovány rózsaszín erecskéi – érzéki létezésünk buja lenyomatai. A cseresznyeszirmok a Tathágata¹⁹ abszolút és mindenhol jelen lévő szépségét festik a tájra, amely a lélek metaforája: ez a szépség dereng vagy éppen ragyog fel Szaigjó költeményeiből.

Kúkai (Kóbó Daisi)²⁰ vonatkozó rejtett tanítása szerint a jel megegyezik a jelölttel. Ily módon a cseresznyeszirmok nemcsak jelei a Tathágatának, hanem ők a Tathágata. Róluk és hozzájuk – azaz Őróla és Őhozzá – szólnak a versek, amelyek a szer-

21 Ha a versben másként nem definiálják, akkor a Hold mindig az őszi aratóholdat jelöli.

22 月輪観 (gacsirinkan): a Holdra irányuló meditációs gyakorlat a Singon ezoterikus buddhista rendben.

zetes élethosszú zarándoklatán, a természet viszontagságai, súlyos megpróbáltatások közepette, és mélyen átélt meditációban fogantak. A Hold²¹ ősrégi jelképe a buddhista megvilágosodásnak, a misztikus elmélkedés állandó objektuma²². Az ezoterikus buddhista tan szerint a buddha-természet nem csupán az ember olyan immanens sajátossága, amelyet – erőfeszítések árán – újra elérhet, hanem minden élőlény esszenciális adottsága. A növényvilág teremtményei életadó, tápláló és fenntartó létezésük által kiváltképpen buddhák, amelyeknek – szemben az emberrel – küzdeniük sem kell ahhoz, hogy a buddha-természet megvalósuljon, kiteljesedjék bennük.

Általában elmondható, hogy a kor japán embere számára a természet elsődlegesen, önmagáért szakrális, nem másodlagosan, isteni teremtés okán. A természet nyújt otthont isteneknek, embernek, nem elvont entitásként tisztelik, hanem konkrét

- 23 和歌即陀羅尼 (vaka szoku darani): a darani félúton van a mantra és a szútra között. Mágikus hatást tulajdonítanak ismételtetésének.

megnyilvánulásait (bizonyos fákat, bizonyos vízeséseket, bizonyos hegyeket stb.) ruházzák fel isteni attribútumokkal, és ennek okán imádják. Közegében az ember nem pusztán otthonra, hanem megváltásra is lelhet.

Csak a fentiek ismeretében nevezhetjük Szaigjót a szirmok és a Hold, avagy a „természet” költőjének. Azaz a szövegek elsődleges tárgya nem a természet, hanem a természetben megnyilvánuló transzcendens.

Verseit a szerzetes – a japán „magas” irodalom történetében talán először – istenségnek ajánlotta. A rejtett tanítás miatt, mely szerint „a vers nem más, mint mantra”²³, helyezte el őket az Iszei Sintó Szentélyben. Akkoriban hosszúnak számító élete folyamán Szaigjó hatalmas távolságokat barangolt be az országban; az udvari költészetben hagyományosan felemlegetett, ám tényleges fizikai mivoltukban

- 24 歌枕 (utamakura): olyan egyezményes helynevek, amelyeknek említése a vakában konvencionális érzelmeket, asszociációkat vált ki.
- 25 Vö.: A fővárosban: „éreményünk mily fennkölt...!”, 110. o.
- 26 芭蕉, 1644–1694
- 27 西行物語: Szaigjó legendárium
- 28 藤原定家, 1162–1241
- 29 新古今和歌集
- 30 山家集

ezen poétáknak tulajdonképpen ismeretlen „egzotikus” helyszíneket²⁴ ő valóban felkereste²⁵; e verses zarándoklatok utódaira gyakorolt hatása felbecsülhetetlen. Közülük Basó²⁶ a legismertebb, aki országjárásai során szenvedélyesen kutatta nagy elődje nyomdokait. A már életében kultikus alakká nőtt Szaigjóról a 13. századra összeállt egy részben fiktív elemekből építkező legenda, a *Szaigjó monogatari*,²⁷ amely buddhista szentként aposztrofálja a költőt. A szintén klasszikus kánonhoz tartozó kortárs udvari költő, Fudzsvira Teika²⁸ és társai által összeállított császári versantológiában, a máig korszakalkotó jelentőségű *Sinkokin vakasúban*²⁹ (1205) Szaigjót 94 költeménnyel szerepeltetik – a gyűjteménybe egyetlen költőnek sem került több verse. Feltehetően maga a szerző kompilálta *Szanka-sú*³⁰ című gyűjteményes kötetét 1180 táján. Ebben mintegy másfélezer vakát találunk. 1929-ben előkerült

egy szöveg, a *Kikigaki-sú*³¹, amely 263 olyan költeményét tartalmazza a szerzetesnek, amelyek nincsenek benne a *Szanka-sú*-ban. Szaigjó hatása a haiku kibontakozására és általában a japán irodalom egészére felbecsülhetetlen. Ez génuszán túl különösen annak tudható be, hogy a vaka hagyományos kereteit, mind témáját, mind fogalomtárát illetően jelentősen kitágította. Vándorlásai folyamán számtalan olyan élethelyzettel kellett szembesülnie, amelyeket fővárosi költőként aligha ismerhetett volna meg. Nem érezte költőietlennek, hogy közelről, mindennapi életükben megfigyelt egyszerű halászkőről vagy parasztkőről készítsen mély bele- és együttérzéssel pillanatképeket. Az egykori busi háborút elítélő antimilitarista költeményei egyedülállóak, hiszen az udvari hagyomány alapján ilyen téma vers számára egyszerűen nem létezett. Fudzsvara Sundzeijel és Teikával együtt egy addig alig ismert élet-

32 寂び-侘び [szabi]: nehezen körülírható esztétikai fogalom. Definícióját bonyolítja, hogy az idők folyamán értelmezése mozgásban volt, módosult. Az ember kozmikus és egzisztenciális egyedüllétének buddhista világgépéből ered, az öregség, elhagyatottság, lemondás, és csend motívumai, sápadt, monokróm színtelenség uralják. A művész mégis szépséget és esztétikai élményt lel a fentiek konstellációjában. Meghatározó elem Basó számtalan haikujában. A teaceremóniában színónimája a vabi.

érzésnek adott hangot, amelynek egyik kimagasló példája a *kokoro naki mi* kezdetű verse. Ez a vaka – a korábbi hagyományokkal szemben – egy csaknem monokróm, barnásszürke tájképet tár a szemünk elé. A kép sivársága ellenére jelenléte intenzitása miatt feledhetetlen: ez már az aranykorból a vaskorba csúszott ember alkonyérzete. Ez a talaj az, amelyből kibontakozik a késő középkor esztétikai gerince: a szabi-vabi³² világgépe.

Ma alig akad olyan japán, aki ne tudná kívülről legalább ezt a versét:

*Óhajom egy van:
cseresznyeszirmok reptével
tavaszon halni.
Az Ő álma haván,
telihold világánál.*

- 33 和歌 (vaka): szó szerint „japán dal” – ezzel megkülönböztették a japánul írott verseket azoktól, amelyeket még kínaiul rögzítettek. A klasszikus korban alkotott 31 morás költeményeket egyszerűen vakának nevezték, később, hogy elkülönítsék az egyéb versformáktól, tankának (短歌), amiként ma is. Azonban Szaigjó idejében ezeket a verseket vakának mondták, s akadémiai körökben az ő költeményeit a mai napig így nevezik.
- 34 mora: A japán szavak kiejtésének legkisebb hangegysége. Minden mora azonos időtartamú szótag. A japán nyelvben minden szótag nyílt, azaz magánhangzóra végződik. Ez alól egyetlen kivétel az ún. nazális n, amely önálló szótagot alkot. A szótag és a mora különbségét az alábbi példával mutatjuk be:
ma+N+ne+N+hi+cu 'töltőtoll'; magyar írásban mannehicu.
A japán nyelvben a fenti szó 6 morából, míg a magyar szótagolás szabályai szerint (man-nen-hi-cu) 4 szótagból áll.
- 35 古今集

A költemények műfaja a klasszikus japán vers, a vaka³³, amely öt sorból áll a következő szótag- (mora-)³⁴ képletben: 5-7-5-7-7. A vaka kezdetei a 8. századra tehetőek, első nagy gyűjteményük, a *Manjósú* e század derekán készült. Ebben mintegy 3500 vakát jegyeztek le. 905 és 1433 között császári rendeletre 21 antológiát állítottak össze; jelentőségét tekintve ezek között a 905-ben kompilált *Kokinsú*³⁵, illetve annak háromszáz éves „születésnapjára” datált, fent említett *Sinkokinsú* a legfontosabbak.

Szaigjó verseiben szírom, virág, sőt fa is – egyezményesen – mindig a cseresznyét jelöli. Azt a japáni cseresznyét, amely termést nem hoz, ám temérdek szirma akkor bújjik elő, amikor a levélrügyek még alszanak, s ily módon angyali kontrasztot alkotnak a fa komor, fekete törzsével. Más fa esetében meghatározzák annak fajtáját, például szilvafa, szilva-virág. Olvasás közben megérinthet bennünket egy távoli, mégis egyetemes érzékenység, amely hitet, reményt és istenséget keres és lel a szépségben.

借しむとて借しまれぬべきこの世かは身を捨ててこそ身をも助け

*Sajnálkodva teszed:
pedig játszi szívvel kell
e földi léttől
eltaszítani magad.
Csakhogy megtarthatd magad.*

Huszonhárom évesen, a visszavonult császár kedvelt testőrtisztje voltam. Költőként elismerést szereztem az udvarban, amiként jeleskedtem a sportokban is, ám szólogatni kezdett az Út démona, és felbolydította bennem a vágyat, hogy elinduljak, s magam mögött hagyjak múltat és jövőt. Elindulni annyi, mint kilépni. Kilépni a keretekből, a külső és belső öntőformákból. Átlépni önmagadat. Hátrahagyni a bábót, az álcát. Életedet felkínárod az ismeretlen oltárán. Az útra kelés a megismerhetetlen és örökké idegen élet maradéktalan felvállalása. A vélt biztos helyett bólintasz a bizonytalanra. Akár a lecsapó halálnak is igent biccentesz. Mindenekfölött reménykedsz, hogy az Úton meghallod majd a létezés legmélyebb bugyraiból felszálló dallamot. A kristályhangot, mely csak a teljes elveszettség vajúdó gyönyörűségéből törhet fel.

INVOKÁCIÓ

Engedd hogy e könyörtelen Labirintusban

Teremtő lehessek,
hozzám illő alakzatban
rajzoljam geometriám
a Te könyvedre!

Hadd ne legyek
idevetett bábu,
kit odadobtak – milliárd áldozattal –
valamely Minótaurosznak:
a Sorshoz felnőni engedj!

Gombolyíthassak
útvesztődre aranyló fonalat
hogy elvérezzék az emberfaló bika
s kilépven az éjvilágból:
már-már megmeneküljek.

Mert sápadok,
arcom mind áttetszőbb és
kézvonásom elsimul a porban...
hogyan írhatnék a *semmire*
légből tépett könyvet?

Kiérvén e szűk folyosókról,
a fonál új útvesztőbe gurul.
Engedd, hogy a Labirintusban
lobbanó Napom
én teremtsem.

うけがたき人のすがたにうかみいでてこりずやたれも又しづむべき

*Gyér eshetőség
emberképbe lebbenten
világra jönni:
ám tisztátalanságban
mélyre merülhetsz újra.*

VILÁGOM TEREMTÉSE

Márkus "Remete" Ferencnek

Az univerzumból egy akkora darabkáért, amekkora vagyok: felelőssé tettem. Ez azt jelenti, hogy a mindenség egy ekkorka porcikáját az én lelki szemem felügyeli. Ez a szem, lám, összeköttetett a legmagasabb látással, amellyel egymást tükrözik. Az ember méltósága múlandósága nemességében rejlik; Istené a kenózisban, mert vállalja a múlandóság elszenvedését, és meghal a kereszten.

野にたてる枝なき木にも劣りけり後の世しらぬ人のこころは

*Mezőn korhadó
ágahullott fánál is
reményhagyottabb
az olyan ember szíve,
mely más világra nem lát.*

*Réten meredő
gallyatlan fánál is
haszontalanabb
az olyan ember lelke,
mely csak egy világot lát.*

TÖLGY

mintha szállni vágyna
ágakkal kapaszkodik az űrbe
száz és száz szárnyal
a biztos pontot tapintva
máris emelkedne

tolná a magasba remegett koronát
ég s föld közé préselt törzsét
horgas gyökerét feltépné
hármasságát a kékbe emelve
végre *semmi* lenne

現をも現とさらに思へねば夢をも夢となにか思はん

*Meggyőződésem,
hogy a való nem igaz;
miért hinném azt,
hogy mit álomnak látok,
csak álom és nem igaz?*

COGITO ERGO SUM?

[a legtökéletesebb forma a kör]

ÉN azt gondolom, hogy azt gondolom, hogy vagy.
S azt gondolom, hogy azt gondold. Azt gondolom,
azt gondold, hogy gondold. Sőt! Gondolom, hogy
azt gondold, hogy gondolkodsz. S gondolom, gondold,
hogy vagy. S gondold, hogy azt gondold, hogy én is va-
gyok. S gondoljad, hogy gondoljam, hogy gondolko-
dom. S gondoljam, hogy vagyok. Ezt is TE gondold.

- 36 A Futami helységnév érthető „két nézet”-ként is.

*Hullámok alatt
Futami³⁶ fenyőfái...
Majdnem így láttam.
Gallyaikat nyaldossa
áradó tavaszpára.*

Minden jelenség, a vélt legtávolabbiak között is ott a rejtett átjárás. Amikor ezt nem veszed észre, a dolgok határozottnak, magukban valóknak, már-már egyszerűnek tűnnek. Aztán belopódzik a „hiba”, mondják „érzékcsalódásnak” is, és hirtelen minden szövvényessé, rejtelmessé válik, azt sem tudni már, hogy a tavaszi ködfátyol lényegült tengerré, vagy egy semmiből fakadt óceán nyaldossa álmatag hullámaival ennek a nevében is kétértelmű helynek a fenyőkoronáit?

LOGOSZ

Veled voltam
a nevek előtt.
Majd – mintha pókfonálon –
közénk süllyedt Bábel.
Síkos ajkakon
testté lett a látomás.

Szóvá a felejtés.

岩間とぢし氷もけきはとけそめて昔の下水みちもとむらん

*Sziklahasadék
öleléséből kibomlik
hajnalra a Jég.
Éledő mohák alatt
Víz keresi az útját.*

Az évszakok úgy szabadulnak láthatatlan béklyóikból, ahogyan a kamélia belső szirmai a külsők takarásából. Az évszakok is vándorok, de vándorol a moha, a víz és a jég is. Vannak pillanatok, melyekben több évszak bolyong egyszerre. A tájat látszólag átölelte a tél, ám érzed, valahol cihelődik benne a tavasz, mert elmozdult benne valami egy sejtelmesen jelenvaló nyár felé.

NÉGY ÉVSZAK

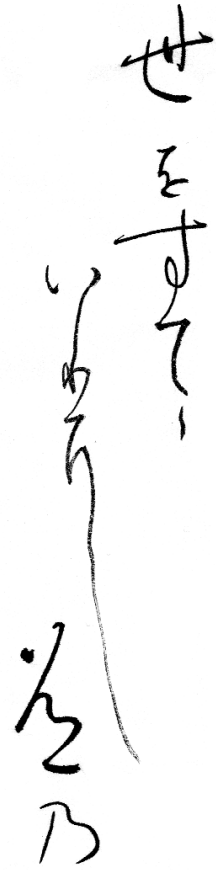
kushad a nyár lángolása
a rügyes tavasz rég oda
a közelben csontos ősz zörög
tél lesz a szemfedőd

世を捨てて入りにし道の言の葉ぞ哀も深きいろはみえける

Eldobtam létem,
hogy egy legyek az Úttal:
minden levélkén
édes-bánat tündöklő
szivárványa gyullad.

世を捨てて入りにし道の言の葉ぞ哀も深きいろはみえける

世を捨てて入りにし道の言の葉ぞ哀も深きいろはみえける

Csak amikor teljesen kiürítetted a szívedet, akkor látod meg minden dolog való milyenségét: a Semmit. Az „elszegényített lélek” bőséjét a közép üresége nyújtja. Ám az alantas világ démonjai aligha nyugszanak, mindenképp be akarnak költözni e tág, dologtalan térbe. Ha valamelyiknek sikerült belopnia magát, azon kapod magadat, hogy figyelmed és érzelmeid újra épp oly rakoncátlanok, mint mielőtt először vettél kezedbe vándorbotot.

Dobd el a képeket! Haladj tovább, Vándor!

ARIEL KÖNYÖRGÉSE A HERCEGHEZ

Ígérted,
ha ezt megteszem
elbocsátsz:
s én idéztem néked Vihart
tenger változásban,
gyönggyé bűvöltem
durva szemeket,
csillagok pályáiról
lehoztam a zenét.
Hatalmad óriás,
de otthont nem adhatsz
az üres légen kívül,
hol szárnyaim elvethetem,
mert ívelés és zuhanás
egy a kristály csenddel.

Hatalmas mágus,
Ige-Mester,
utamra engedj!

浅く出し心の水やたたふらんすみゆくままに深くなるかな

*Sekélyen ered
útján a szív folyama:
ám tükre lassan
mind ragyogóbbá válik,
medre is egyre mélyül.*

BŰNBEESÉS

Nem én álmodtam. Az sokkal később történt. Még nem tart ott az írás. Minden Tenger volt. Minden csillag és minden moha és minden kő és minden élőlény: Tenger. Tenger volt a tudat, és Tudat a Tenger. A Tengerben minden jelenlét egyetlen jelenvalóvá olvadt, a Tudatban feloldódott minden tudat. A kisbetűs tudat elveszett a nagybetűsben, akár a virág kibomlott kelyhében egyetlen sejt. Egy egység. Ám nincs késztetése, hogy önállóvá váljon, hogy megkülönböztesse magát a növény egészétől. Nem

álmodtam. Voltam álom. Minden álomban bent lebegő álom, és Minden álma lebegett álmomban. Áradásban örvény. Örvényben az ár. Villámló fényben világtalan homály. Mindennek mindenbe történő akadálytalan átfolyása, átsejlése. Mindenben minden együvé valósága, örök jelen ideje.

Aztán dörömbölés hallatszott. Egy láthatatlan, de gránitnál keményebb falon kintről befelé dörömbölt minden, belülről dörömböltem kifelé. Bedörömbölés, kidörömbölés. Ki-be kopogás, zajongás, sivalkodás. Ki-be. Be-ki. Kint nem volt már Minden

a minden, mert kívüle került és elrekedt a „bent”. Még szármalmasabb volt „bent”, amely leszakadt Mindenről. A rózsza illata elvált valamiként színétől, térbeli kiterjedésétől. Levelének zöldje elkülönült bimbója pirosától. Rózsaságból rózsza lett, szín a szemnek, illat az orrnak, tapintás az ujjnak, „rózsza” a tudatnak. Összerakni azzá, ami volt, ami voltunk végtelenül nehézé vált. Egybehordani illatot, színt, kiterjedést, textúrát. Hozzáhordani a gyökereket, a gyökereket átkaroló földet, a levelekre borult Égboltot. Földet feloldani Égben és eltemetni a tudatban. Szabaddá válni a tudattól: Tudatban.

はるかなる岩のはざまにひとりゐて人目思はでもの思はばや

*Sziklák övezte
távoli oltalomban
szál magam vagyok.
Szemektől háborítlan:
ábrándok kínzó súlya!*

Igazán akkor döbbsz rá tökéletlenségedre, amikor a világ zajongásától távol mély magányba zuhansz. Ilyenkor esendőséged teljes súlya rászakad válladra, és alig hiszed, hogy ekkora teher alatt valaha is felegyenesedhetsz még.

A SZFINX KÉRDÉSE. ♻️

lábujjhegyről kapaszkodnék Feléd
 időtlen vágyam a képtelen lépés
 fel az égbe
 vagy ekképp akartam hinni
 – magamban ♻️

így s arról faggatom
 életem, hogy
 kérdés vagyunk
 szüntelen fogalmazásban
 magadba térő
 csendcsiszolta
 árapályban
 magadról
 magadhoz ♻️

pillanatkockánként
 újuló gyötrelmem
 amit csak kérdő
 s kérdezett érez ♻️

sejtben sarjadó képsorok
 Asztal meg Ágy:
 kortynyi boldogság
 lombmuzsika a fülben,
 tejútnyi tündöklés a szemben ♻️

és fekélymarta keservek
 a hús sejt-éjjelén
 halál kútja tátong
 a szövetek épületén ♻️

míg ábrázatod
 vérünk tükrén igazítod
 felénk másik fiad főszereplő:
 „világgyújtó” szellem, ő ♻️

nyomorúságunk Tiéd is
 miként létünk a kérdő jel
 vagy billentéssel a klaviatúrán
 egy darabba zártál
 a pokoli ragyogással ♻️

つくづくものを思ふにうちそへて折あはれなる鐘の音かな

*Gondolataim
 lüktető ütemére
 felzengő harang:
 kondulása mennyire
 átszínezi magányom!*

A mindenség szövetében minden szál együvé tartozik. Sem kivenni, sem hozzátenni nem lehet anélkül, hogy ne az egész változna meg. Lüktető gondolatok harangkongássá válnak, vagy a zengés kavarja fel, s ad szárnyakat nekik; ám ez olyan kérdés, amelyre aligha lehet vagy érdemes válaszolni.

LÁNGGORGONA

formára formát öltő
 lángnyelvek lobbannak
 dallamtól illatos légbe.
 Schweitzertől hallgatnak
 Bachot
 s lengnek lángjaid
 csípőjük hajlong
 összesimul a mollal

amiként csillagos égbolt
 rárajzolja rendjét
 az erdő árnyas rezzenésére
 és felírja az elfutó folyamívré
 a rövidülő fák közt.

*Úgysem lelsz helyet,
ahol lehetne lenni...
legjobb lesz nekem
egy hervadó fűkunyhó
e múlandó világban.*

Építsél bár palotát, s hívd a legjobb ácsot, meglásd, röpke örököd lesz benne. Ha nem emészti villám vagy polgárháború lángja, ha nem ragadja el ár, akkor ráunsz, mielőtt egyéb kár érné. Kalyibámnak nincsen alapzata, ahogyan az ember élete is nélkülözi az alapokat e harmatlétű világban. Falait és tetőjét sásból fontam, az egészet néhány bothoz rögzítettem. Könnyebbség, hogy a Hold szemléléséhez nem kell kilépnem, mert a tető résein át szabadon járhat tekintetünk egymáshoz. A menedék, amit nyújt, jelképes és esetleges, mint bármi más az illanó létben. Bár építményben húzom meg magam, falai nem választanak el a kinti világtól.

EGYETLEN MENEDÉK

hajlékot csak szíved köre ad
rajta az erek
önsarjadt
magukba futó utak

水の音はさびしき庵の友なれや峰の嵐の絶え間絶え間に

*Cseppek suttognak,
kunyhócsöndi barátok,
míg a csúcsokon
kis időre meg-megáll
az égkavaró vihar.*

NÉMASÁG

In memoriam Pilinszky János

susognak

susognak

susognak

hogy hallgassák

hogy hallgassák

a susogást

a susogást

a susogást

さびしさにたへたる人のまたあれな庵ならべん冬の山里

*Magányosságát
tűmi képes férfi
bár volna erre,
kunyhócskát tákolhatna
felém, e téli hegyen.*

A KISÁGY RÁCSAI

Mit jelent úrzimankós éjben szunnyadni, a Semmi párnáit ölelve? Magában szendergő Semmi. Nem vigasztal, hogy láttad csupasz ábrázatát az istenségnek. A gyötrő sejtéstől rettegsz, hogy az önmagával hatványozott Semmi, mint a fénix pora, megszüli a valamit.

Nincs menekvés, lét-és-nem-lét végtelenül tekergő csigavonalában kell megálmodnod a világ összes éjszakáját, a mindenség összes kiságýában, a világúr valamennyi kisfiújának és kisleányának magányos álmát: külön-külön. Örökké magadban.

A felnőtt emlékezetének tükrén, a jelen megborzadt tükrén képül múlt és jövő. Rácsok közt foszlik és hatványozódik.

KETTESBEN ISTENNEL

Isten vak fülébe hajoltam
ellobbanó láng – én súgtam:
szemed üres foltján
színeket bont vérem
érverésem gyöngülő zúgása
tengert áraszt füledben
leheletem apályában
feldörömből szíved.

Nélkülem csak titá-
ni Sem-mi vagy
daltalan szomorú szellem
szíved morajló illatát
átszúrja
a Tett előtti
parttalan
sikoly.

あばれたる草の庵にもる月を袖にうつしてながめつる哉

*Zilált kunyhóm:
a szüremelő holdvilág
cseppenként csorog,
könnycseppről kézelőmon
sugarai rám ragyognak.*

A bölcsét kunyhója, akár a bőre, nem elválasztja, hanem összeköti a jelenségek egyetemes testvériségével. Könnycseppemben hajlékra lel a Hold, hogy homályoszlátó fényessége onnan is szétáradjon szívemben. Kunyhóm legbecsesebb díszé, Hold! Lelkem útmutató lámpása!

あばれたる草の庵のさびしきは風よりほかに訪ふ人ぞなき

*A zilált viskó
zsibbadt magányossága.
A szélen kívül
nem látogatja senki...
Vendége egy, ha lenne!*

ŐSZI DINAMIKA

hideg szelek tolakszanak
már-már felröppen a hálószoba:
e nyüzsgésben is
az élet a kedves

もろともに影を並ぶる人もあれや月の洩りくる笹の庵に

*Árnyékom mellé
árnyékát vető férfi,
bárcsak lenne egy:
a sásból szőtt kalyiba
cseppenő holdfényében.*

Aki csaknem semmi után nem vágyik már, épp
azon sóvárog: bárcsak lenne a közelében olyan, mint
ő, aki csaknem semmi után nem vágyik már.

冬枯れのすさまじげなる山里に月のすむこそあはれなりけれ

*Tél-csupaszságban
kietlen hegyi kunyhó.
Errefelé még
a várva várt holdfény is
fájó gyönyörrel tölt el.*

*Télcsontos ágak
övezte hegyi viskó.
Borzongató még
a Hold tündöklése is:
szívetlenül szépséges.*

Olyan az emberszív, mint a zúgó tengerbe hullott faág. Hullámhegyre lódítják, hullámvölgybe taszigálják környezetének rezdülései. Ficákolása még az ágénál is bizonytalanabb, mert elmondhatatlanul változatosabb és szövevényesebb erők hatnak rá szüntelenül. Ezek között is tornyosul és legkevésbé körülírható a szép, amely legmélyebből kavar fel. Csaknem elképzelhetetlen, hogy majdan az ember nem fog hasonló megrázkódtatást átélni a Buddha szépség zajló áradásától a természet színpadán.

月はなを夜な夜な毎にやどるべしわがむすびおく草の庵に

(Vándorlás közben a Hold kapcsán)

*A Hold, mint eddig:
lám, éjre-éjjel után
megáll majdan itt,
a sáslevél viskónál,
mit magam fontam egyszer.*

37 Ez a szöveg is az avare életézés egyik példája, ld. 207. o.

A Hold megvilágosító fényében együtt van múlt, jelen, jövő. Most vélem derengeni a tegnap tákolt kalyibán holnap sugarai fehér fátyolát, innét látom a holnapot, ám egyidejűleg az itt hagyott itt-és-most-ot is a holnapból. Az idő is vándor, halad, ha egy helyben áll, és egy helyben áll, ha halad is. *Min-den* vaksötét lenne a Hold megvilágító jósága híján. Ám holnap velem marad az elhagyatott kunyhó borszongása, mi több, velem van az elhagyatottság már az elhagyás előtt, velem a dolgok múltékonysága fölött érzett vacogtató némaság.³⁷

よられつる野もせの草のかげろひて涼しく曇る夕立の空

*Perzselt fű-karok
lankadt völgyben szanaszét,
várva várt árnyék!
Fent a hűlő ég máris
jégfelhővel terhes.*

かきろひて涼しく曇る夕立の空

よられつる野もせの草

The image shows two columns of calligraphy. The right column contains the first two lines of the poem: 'かきろひて涼しく曇る夕立の空' (kakirohite suzushiku tumoru yūdachi no sora). The left column contains the last two lines: 'よられつる野もせの草' (yotaretsuru no mo se no kusa). The calligraphy is in a cursive style (sōsho).

Szalmakutyák! Fesztiváli szalmakutya minden Ég alatt lakó. Az Ég embertelenségénél csak közönye óriásabb. Előbb vörösre izzít, majd jéggel locsol, mint kovács a kardpengét. A bodhiszattva szánalma tengerében fürösztli a szamszara minden egyes szereplőjét. Nemcsak téged, ember: az utolsó napperzselte fűszálat is!

SZÜRKÜLET

kapaszkodik még
ablakomon a Nap
lenn hol a tenger kéklík
ragyog még a délután

de a magasból
kígyózó árny dermed
a völgyre

水の音にあつぎ忘るるまどひかな梢の蟬のこゑもまぎれて

*Csobbanó hangok
hűsítő oltalmában:
izzó hőségéről
szinte megfeledkezve
kabóákkal dúdolok.*

Ez ám a nyári zenekar! Hús a hőségben, csobogás és a kabóák tűhegyes zízízése. Több szólam hangjai olvadnak a teljességgé kerekült pillanat derűjébe.

せを早み宮滝川をわたりゆけば心の底のすむこちする

*Áradó folyam
morajló tajtékán át
túlpartot értem:
mintha szívem kútjáig
tisztára mostak volna.*

Úgy véled, csupán a test mocskát mossa el a folyam vize? Még különbséget látsz piszok és bűn, test és lélek, kívül és belül között? Amikor helyesen élsz, olyankor a víz is szűtrává szellemül, és úgy tisztítja meg lelked legmélyebb bugyrait, mint hó ima a buddhákhoz. Ám ha életed helytelen, hiába kántálod nap-hosszat a zsoltárokat, hiába locsolod magadra a folyam összes vizét, maradsz, ami vagy: vakságban tévelygő tisztátalan lény.

花のいろの雪のみやまにかよへばや深きよし野の奥へいらるる

- 38 A költő Buddha vélt szent hegyére, a Himálájára utal.

*Sziromfélérség:
színváltás a Magasztos
Hegyről³⁸ a hóval?
Alábukom mélységed
kútjaiba: Josino.*

KÉRDELEK, URAM

kérdelek, Uram
ám néma vagy
tekinteted semmibe vész
szemed a semmiben kék
szájad szótlan
süketen sűgő sivatag
kérdelek, Uram
mástól kérdeni sem lehet
(semmim nincs:
sem hazám vagy otthonom)
s a nyomorra emelt plázák
sziporkázó útjelzései hazudnak

hogy vágy van csak és birtok
anyagba dermedt csiklandó
forma: dior&gucci&gabbana
neon bálványok között
szárnyatlan vonszolom magam
vélt tájad felé messzi lármától
távol szótól és jelentéstől
e földbegyűrt szörnyszép testet
vonszolom mert
szívem dobogtatja
világtalan égbolt dinamója

könnytelen és vakon
kaparom utam az erdő millió
holtja között
a tenger trillió emlékhullámán
a világ temetői közt
naprendszerek hunyta fölött
és kérdelek hatalmas néma Úr:
válaszodat tudni lehet🔄
válaszod lehet...🔄
és kérdelek, kérdelek, kérdelek🔄

花散らで月は曇らぬ世なりせば物をおもはぬ我身ならまし

*Ágra forrt szirmok,
örökké felhőtlen Hold...
Ha volna ilyen:
mivé lennék én magam?
Érzéketlen tökfilkó.*

A szépség minél tűnékenyebb, annál hevesebben érinti az ember szívét. A cseresznyeszirmok tündéri kisugárzásának hatását erősíti, hogy maradéktalan pompájukban, hervadatlanul hullnak le. Őket sosem rútítja el a fonnyadó vénség nyomorúsága. Amiként a makulátlan telehold becsét ritkasága emeli, hiszen a tökély sokszor láthatatlan marad, mert pára fátyolozza, vagy éppen felhők takarják. És az is, hogy a különleges pillanatért áldozatot kell hoznod időben, alázatban: tehát lényed legjavával.

HARANG ÉS NYELV

miként harang és nyelve
kondulunk egymással
tomba, mély zúgással
pillanatra egy ponton: ketten!
utunkon a lengető űrben

春風の花を散らすと見る夢はさめてもむねの騒ぐなりけり

*Tavaszi szellők
szímet szítáló álma!
S földriadván
csitíthatatlanná vált
a szívem remegése.*

Ittléted rövid, mint egy tavaszdelutáni szunyókálás.
Mire kurta álmodból felriadsz, oda lettek a szirmok,
elillant a tavasz. Fekete fák kopár ágai hajlongnak.
Füledben szíromseprő szelek távolodó zúgása.

ながむとて花にもいたくなれぬれば散るわかれこそかなしかりけれ

*Nevezzenek bár
mihaszna szírom-bámésznek!
Mert időközben
úgy összeleledtünk:
hulltukban hullok én is.*

- 39 Ezoterikus. Szaigjó a buddhizmus Kúikai (Kóbó Daisi) alapította Singon Mikkjó iskolájához tartozott.

Vannak szerzetesek, akik megróják odaadásomat e világ némely hívságosnak tartott dolga iránt. Az én utam a Magasztos rejtett³⁹ ösvénye, számomra a Magasztos jele nem más, mint Ő maga. Mindenkoron megújuló szírom bontásában éledek, s hulltával sodródok én is.

花に染む心のいかで残りけん捨てはててきと思ふわが身に

*Sziromperzselt szív!
Mint is bújhattál meg
testi lényemben,
amiről régtől hittem,
hogy messzi elvettem?*

Hittem, hogy kibújtam már a test ragacsos bimbójából. A világot levettem, s váltam egek utasává. Utassá, kitől idegen a maradás. Kötődés nélkül nincs májja, nincs halál. De lám, szívem szövetébe kitörölhetetlenül beleégették magukat a szirmok, s hogy velük találkozzak, lábaim száz és száz mérföldet vonszolnak. Hiába önkínzás, remeteség? Hiába az eltökéltség, hogy szabaduljak a képek világából? Bennem kalimpál e sziromfestett, lázas szív: a szív, amely nem hagy nem lennem.

RÓZSA ÜZENETE

a földön a testem él
az illatom az égen

思ひかえすさとりや今日はなからまし花に染めおく色なかりせば

*Tűnődöm rajta:
fényesednék-e nekem
megvilágosulás
e felizzó szín nélkül
a cseresznyeszíromban?*

Érzékeim – érzékiségem – villámcsapásai agyamban és húsomban. Majd a lelket átítató csend óceánja. Megérinthet-e a Magasztos halk teljessége a buja szín nélkül a szíromban? Létezhet-e bármi a nőiség szemérmetlenül parázsló vonzásának hiányában?

PRINCÍPIUMOK ÉS ZSIGEREK

a nő meztelen törzse
felülnézetből, feje búbjá felől
látom, mint merednek
vénuzdombja felett
egy irdatlan ordas fülei
amint az állat pofája
combjai közt
a részben bujkál
lefetyelő nyelve szemérmén
csillog
riadtan érzem,
hogy vad teste nyaktól

talpig enyém
amiként a falánk merevség is
elmondhatatlan vágy
forró didergése
hogy hasamat hasadra préselve
csípőmmel kalapáljam
öledből szíved is felzabáljam
s lángunktól egybeolvadtan
arcodra és melledre hulljak
vesszünk ezer halállal
princípiumok és zsigerek
villámló megnyilatkozásában

朝ごとにこゑをおさむる風のおとはよをへてかるる人の心か

*Hangok olvadnak
reggelente a szélbe.
Az elülő dallam:
éjbe sügött szavaké.
Emberszívek válása?*

ADIEU

búcsúzkodom
s egészen távol
sírok is, ám nem hallhatod
halk vagyok, mint a könny
mit letörölni nem szabad
néma most a mozdulat
átöleli a csönd

思出でに花の波にもながれば峰の白雲滝くだすめり

Emlékeimnek

lágy szíromhullámain

bár repülhetnék!

Felhős szírtől siklanánk,

akár fehér vízesés.

Az emlékek zuhatagán történő elmélázáskor megtörténhet veled is, ami a csészéjükről levált szirmokkal: megszabadulsz a pillanat kötelmeitől, lerázol ágat és helyet, sodródni kezdesz a dolgok között húzódó rejtelmes határon, a mezsgyén, amely nem tartozik múlthoz vagy jelenhez, sem létezéshez vagy nemlétehez. Ez a tartomány az, ahol rálelhetsz elherdált szabadságodra.

わび人の涙に似たる桜かな風身にしめばまづこぼれつつ

*Emberfájdalom
könyvéhez mily hasonló!
Szírmait ontja
rögvest a cseresznyefa:
ágait szél cibálja.*

A PARÁZS RAJZA

bámuló pávaszem –
gömbölyű körök
sötét foltok közt
örvénylő
vöröslő íriszek
fakult, kajla
égbe meredő
pupillákon
táguló enyészet

az üszkőkön
szél seper
semmit sem súg:
csak legyez

és vonul mint diadalmába
fúlt sereg

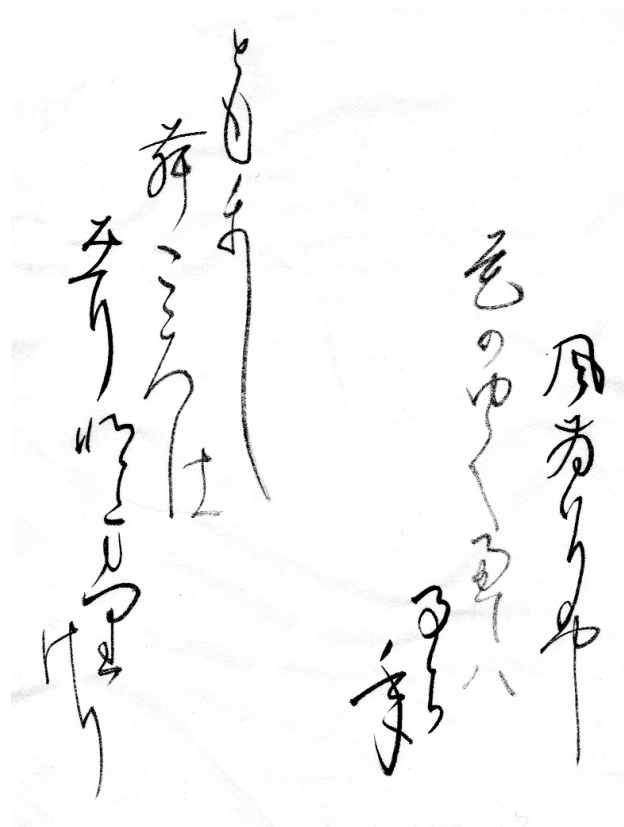
木の下の旅寝をすればよしの山はなの衾を着するはるかぜ

*Virágok alatt
szememben út-álmokkal
Josinó hegyén
szirompaplannal takar
a játszi tavaszi szél.*

ATathágata álma úgy sodort a josinói hegyre, amiként a szirmokat röpíti szerte ágacskáikról. Ahogy azokat szórta el, amelyek pihenő testem apró ékeiként álomba merültek rajtam épp.

風さそふ花のゆくへは知らねども惜しむ心は身にとまりけり

*Szellőtáncba vitt
szírmaim úti célja
látatlan titok.
Ám nekibúsult szívem
beleszorult e testbe!*

Ha igazán összebarátkoztál a cseresznyeszirmokkal, nem lehetsz kívülálló szemlélő, amikor leválnak a létezés ágacskáiról, és szárnyra kelnek a szélben. Te fognád ekkor batyudat, és mennél a dolgod után? Indulhatsz, de előtte halj velük a szélben: egy leszel közülük, csupán egy a halódó vándorok milliói között, kiknek pályája épp véget ér a világban. Mily könnyűek a szirmok! Mily lánctalanok zarándoklatukon. Ám te visszatérsz, újra és újra, vissza: magadba. Itt táncol még szíved, kalimpál a szél lüktetésére, izmai vonzása lehúz, mert tonnasúlyokkal gyökerezel a földben.
Most fogd a cókódkod, és menj dolgod után.

KÖVESÚT AZ ÉGBE

a kövesút
a messzeségben
áttűnik egy porosba

felszáll a széllel

わきて見ん老木は花もあはれなり今いくたびか春にあふべき

*Vaksi szemmel nézlek,
Vén Fa! Még szirmod is mind
boldog-búval tölt:
vajon hány tavaszon
találkozhatunk még?*

Sokadik találkozása cseresznyefának és embernek. Vén fa és öregember együttlétekor minden eddiginél sarkosabban merül fel a kérdés: mennyi van még hátra? Mennyi neked, mennyi nekem? Egy-másban tudakoljuk halálunkat? Hogy leszünk-e még együtt, elhozzák-e öreg lábaim e vén szemeket, s ha igen, bontasz-e még szirmokat világunk gyönyörűségére?

40 „Ő”, azaz Buddha a közvélekedés szerint a tavaszi telihold idején lépett a nirvánába. A dolog különössége, hogy Szaigjó óhaja beteljesült: teliholdkor, kedves szirmai alatt szenderült örök álomba, ezzel is kartikusan felkavarva kortársait.

*Óhajom egy van:
cseresznyeszirmok reptével
tavaszon halni.
Az Ő⁴⁰ álma haván,
telihold világánál.*

Elképzelted-e halálotat, amíg éltél? Választottál-e díszletet a majdani kijáratnak? Elmúlásunkat építgetjük-e rövid jelenlétünk folyamán? Vajon a Magasztos ekként cselekedett? Utamat az Ő útjához igazítván elváltozásomhoz is az Övéhez hasonló színpadra vágytam. Meg arra, hogy végül oly könnyű és üres legyen, hogy a szellőnek se essék nehezeére elsodorni: immár örökkön együtt kedves szirmaimmal. Mindig útra készen, mindig batyu és cókémók nélkül.

KÍVÁNSÁG

Dobrovich Pál sírkövére

Jövendő életben
mohának születnék:
páralégen lakomázni,
ojtani kővel csöndet.

仏には桜の花をたてまつれわが後の世を人とぶらはば

- 41 Az elhunytat szokás „buddha”-ként emlegetni. A hotoke buddhát jelent: az amidista felfogás szerint a hitben meghaltak elnyerik a budha-létet.

*Ha gyászt érzel majd
a buddhává⁴¹ lett iránt,
szirmokat hints a hantra
eljövendő létem
szerény emlékének.*

FINÁLÉ

Nagy csend:
a folyó csak meder
az ég csak kék.

くまもなき月の光にさそはれて幾雲居までゆく心ぞも

*Felhőtlen égből
zuhogó holdfénytől
mindjobban szítva
határtalan utakra
kalandozott a szívem.*

JOHANN SEBASTIAN

ki az Isteni lendületet
mert oly alázatos volt
tollhegyre vehette
hogy kottáiról ömöljön
vagy még sebesebben megálljon
hangonként
a lég minden erében
örvényében
tompán sziporkázzon...

mily lény Ő?
ember vagy más, több tán?
ki ekként mintázza
a mindenséget
s a csillagokba írt kódot
fájdalmas örömben
megoldja
s feléneklí a Szélbe?

P.S.

talán nem hiába
dobbansz, szív:
ha volt miből
hangzást formálni
van talán ki hallja is!

都にて月をあはれと思ひしはかずよりほかのすぎびなりけり

A fővárosban:

„érzésünk mily fennkölt!”

Ám holdrévületen,

útközben – az ottani...

híg, agyonütött idő!

Vannak, kik az emberhorda város-langyában magasztosnak vélik, ha a „magános vándor” témakörében dalt fogalmaznak, majd művük kiválóságát együtt ízlelgetik, érzékenységüket egymásnak kínálják, kelletik.

TANONCÉVEK

a címadó Pilinszky Jánosnak

kisfiú

töröld le

leheleted betűit

az ablakról

fény elé ne varrd bánatod

[1974]

深き山にすみける月を見ざりせば思ひ出もなきわが身ならまし

*Hegyek ölében
holdvilágtündöklésre
ha nem eszmélnék:
nem lehetne emlékem,
mivé lenne a létem?*

A Hold az örök jelenre szórja sugarait. Sziporkázó fényében újra jelenülnek régmúlt dolgok, félig elfeledett emlékek. Felélednek a holtak. A ma esti holdfényben akként látlak, amiként akkor, hajdanán. A mostani holdvilág ledönti tér és idő torlaszait. Mindannyian együtt vagyunk itt és most: ti és én. Én: ami valaha voltam, és amivé mára váltam.

月をまつ高ねの雲は晴れにけり心ありけるはつ時雨哉

*A felhő a hegy fölött,
hol a Hold keltét várom,
semmivé olvad.
Első téli zivatar
kitárta szívét: nekem.*

ÍNYENC-DERŰ

Hommage à Schuppen

Schuppen *Ínyenc* című képe az Egri Vár képtárában látható. Szerény derűje elbűvölt.

Az Ínyenc:
megtörli száját.
Megtörli kezét
megtörli
poharát
pipáját
néz
kinéz
túl magán.

Odakint
éjszaka
fényezi
csillagait.

Csak neki.

雲晴るるあらしの音は松にあれや月もみどりのいろにはえつつ

*Eltisztult felhők,
ám a fenyőcsúcsokon
szél robajlik még:
a Hold tündöklését is
kékeszöldre színezi.*

MOUNTAIN

tűzkező szél
fenyőtűkön szikrázik
magasságok éneke
patakköveken csörren

木の間洩る有明の月をながむればさびしきさそうる峰の松風

KO NO MA MORU ARIAKE NO CUKI O NAGAMUREBA SZABISZA SZÓRU MINE NO MACUKADZE

*A fák között
halovány hajnali Hold.
Mindinkább nézem,
tovább súlyul a magány:
szirti fenyőtűs szélben.*

有りて
ありけり
なつかしき
ささうる
峰の松風

Összeadódik-e az erdő minden egyes fájának szálmagánya, a tűlevélhúrokat cincáló szél már-már nem evilági zúgásával? A nem emberléptékű magányosság e nem emberarcú világban. A dolog-magány a Hold kietlen ragyogásában.

ISMÉT JOHANN SEBASTIAN

Mily fájdalom sír fel
mélyeidből?
Túl elmondhatatlan
az emberhez,
Istené lehet:
magányba áradó zokogás.

Magában a létezésben.

波の音を心にかけてあかすかなとま洩る月の影をともにて

*Hullámsuttogást
lelkembe lakatoltam.
Ekként virrasztok.
Fekvőhelyem megsztom
a szűremlő holdfényvel.*

Szívemben eltökélten, Aki szentélyébe készülőd-
vén, vihar tombolt éjjel, s a Hold beszüremlett
a nádtetőn. Válófélben a testi természettől és egy-
bekelten a lét áttetszőbb szellemiségével magasabb
formájában élheted vágyad. Ekként osztozhatsz
ágyadon a Holddal.

有明はおもひであれやよこ雲のただよはれつるしののめの空

*A pirkadattal
emlékek fakadnak fel:
sugárzó Hold
pásztázza a tömötten
költöző felhőzetet.*

Emlékek nyüzsgő felhőit pásztázza a Hold. A vonuló felleg a múlt, árnyéka a jelen.

月のみやうはのそらなるかたみにて思ひも出ばこころ通はん

*Mint egymástól mi,
oly messzi égen bolyong
közös emlékünk,
a Hold – ha megpillantjuk,
szívünk megint összeér.*

FIÓKILLAT

J. Szilvinek

Ezer fűszer illata
az üres fiókban.
Ház, ahol együtt laktunk.

名残おほみ陸言つきで帰りゆく人をば霧も立ちへだてけり

*Nehéz váláskor
sok szerelmes ígélet...
ám útra kelve
sűrű köd ült nyomára.
Falként mered közöttük.*

PILLANATHOZ TAPADÁS

Létem a pillanat,
a perc hosszú,
nem lehet igaz.

Ki könnyem törlöd
épp,
felragyogó szememnek
idegen vagy.
E sírva nevető
változás volnánk,
te meg én?
Éjbe merülünk
csaholó, szárnyas vágyban
vacogva a csókért,
hogy egymásra pecsételten
létünket ölünkkel is felmutassuk.

Virradatra legyőzve,
új magányban,
megint máshogy,
már-már léttelen,
a szerelem másnapját zúgó fejben is
lankadatlan vággyal
a bizonyosság iránt hogy:
vagyok
és te is.

よしさらば涙の池に身をなして心のままに月をやどさん

*Nem bánom: akár
fuldokoljon a testem
könnyek tavában!
A szívem hajlítatlan:
szállást nyújt a Holdnak.*

ÉGESS MEG!

Halál által kapaszkodik öröklétre, ami megérett.

Égess meg! Ne engedd,
hogy lángtalan hamvadjak
lassú borzongásban,
hadd lobbantsam fénylő körré
pályámon a lények
vinnyogó vonulását,
villámjogaroddal perzselj,
aranyfüstként szórj a világra,
teremtő csócod tüzét
leheld szememre, számra!
És söpörj, söpörj,
röpíts forgószélnek,
dalos levélkéekkel,
porból szállunk az Égbe.

深き山に心の月しすみぬればかがみによものさとりをぞみる

56 悟り: megvilágosodás

*Hegyek ölében,
mikor szívedben a Hold
folttalan ragyog:
minden tükröződésben
szatori⁴² villanása.*

LÁTLELET

J. A.-nak és P. J.-nek

Amint felnyílik szemem,
mint kútba dobált kavicsok
zuhannak belé
a könnyörtelen csillagok.

Elítélt és lövésosztag,
máris húsba harapnak a golyók,
a mindenség súvít:
és belém hatol.

雲おほふたかみ山の月かげは心にすむや見るにはあるらむ

*Nagy tömeg felhő:
Kétisten-dombon a Hold
árnytakarásban.
Mert lelkemben világolsz,
fényed mindent eláraszt.*

KÖLDÖKZSINÓR

a rigófütty
a pirkadatban
mintha véknyan
kacska-
ringó fénylő
ér lenne
a sötétlő ürességből
folyosót hasít

a ∞-re

わしの山月を入ぬとみるひとはくらぎにまよふこころなりけり

Keselyű-szirtnél

*ha Holdat nem látsz,
mert „elmerült” a síkban...*

*Sötétben tévelygő lény:
szíved hol bolyong, sejtéd?*

BUBORÉK

a semmi
végtelen csigavonalán
repedés:
kitüremlik
a „Tér”
a bent kígyózó
spirál is
szakadt
ebből bomlott
csillámló buborék:
az én.

ふけにける我身の影を思ふまにはるかに月のかたぶぎにける

*Vén testem árnya.
Miközben nézegetem:
irdatlan távol
a látóhatár alá
hajlik lassacskán a Hold.*

Az emberi test oly ítéletmentesen vet árnyékot a holdfényben, amiként tó tükre veri vissza a holdvilágot. Tested nem tesz hozzá vagy vesz el abból, amit a sugarak mondanak. A Hold sugarai íjként hajlott vénségemre mutatnak. Együtt vándorolok és olvadok a Semmibe a látóhatáron lassan alágörnyedő Holddal.

ÉJI ERDŐN

Éji erdőn bolyongtam
hullámzó sötétségben
borzongó árnyak a fák
az ösvény szétfolyt előttem.

Váratlan világosság gyúlt:
árny vagyok én is
és könyörtelen vonzolok
egy olvadó testet
menekülni képtelen
hisz ő vagyok én
egy az irgalmatlan tapadó
fénytelen folttal és
olvadó kéjjel, fájdalommal...
szabadulni e vonzásból
vagy felreppenni e vázból
nem tudok, nem tudunk
azt sem tudni
melyik vagyok.
Vagyunk?

Térdre hullva
a sejtelem ágain lebegő
levélkékkel zúgtam:
szoríts emlédre
álomkarú Éj!
Magna Mater,
ne engedd, hogy magamba
hullva
a sötétbe folyt árnyék
elillanjon teljesen!

- 43 A szerző előszava e vershez: „A tartományban a hegyen, közel a helyhez, ahol Daisi [Kúkai] élt, kunyhót fontam. Ezt akkor írtam, amikor a Hold különösen fényes volt, s kinéztem a felhőtlen tengerre.”

*Felhőtlen csúcsról
tengerarcba fagyott Hold!
A száz sziget:
megannyi szaladó szál
a jég üres szövetén.⁴³*

Kunyhóm arra állt akkoriban, ahol hajdan Kúkai, a Nagy Tanító munkálkodott. Az ő tanításán töprengtem, s azon, hogy az Ő szent bölcsessége segítette érett éveim tétova lépéseit, az Ő áldott biztatása vonzotta tekintetemet a szirmokon, bibéken s porzókön túli feneketlen mélységbe. Ő ösztönzött megértenem, hogy e parttalan lét szövetén a lefutó szálak sem mások, mint a Tathágata tündöklő mosolya. Amikor ezt írtam, a Hold vakítóan fénylett, és leláttam a felhőtlen tengerre. Lassan mintha nem saját nyomorult szemeim láttak volna: már-már olyan elviselhetetlen fényesség áradt, amely csak egy buddhát lenghet körül. A tenger arca Kúkai kedves mandalája volt, szemeim az Ő szemei; ekkor Szaigjó az örök változás óceánjában egy enyészhetetlen pillanatra révbe jutott a Tathágata könnyörületében.

ISTENSÉG

Minden másodperc búcsút ne intsen:
hő vágyunk egy mozdulatlan pont!
Egy isten, ki által egyben van minden.

*Még olyanban is,
ki mindenben nem érez
mást, csak a Semmit,
szívet szül e pillanat:
ősz első szele jajdul.*

Olyan a megvilágosodást kereső ember szíve, akár a réten álló magányos tölgy, amit a simogató eseménytelenség langymelege és az ordas napok nehéz történeteinek szüntelen váltakozása tépáz. Képektől elcsendesült szívem húrjaiba csap, amint rázúdul a lombra az első őszi szélroham.

A FILM JELENTÉSE

Isten
a semmi szépségétől
elragadtatva
– lévén maga a Semmi –
beleálmódott minket;

*magunk is látjuk
bent az álmot
ám idekint alig értjük
a film jelentését*

時雨かと寢覚の床に聞ゆるは嵐に絶えぬ木の葉なりけり

*Ébredésemben
esődobolásnak véltem,
ám gyámolítlan
szemközt a fõrgeteggel:
falevélkék potyogtak.*

ősz

a csupasz űr
magába szippantja
az álmodó levelet

mint babaházban
gyászruhás vénasszony
zuhogó eső jár
a merülő réten

あはれいかに草葉の露のこぼるらむ秋風立ちぬ宮城野の原

*Elszomorodtam:
Mijagino pusztáján
rögvest elsöpri
e harmatcseppeket mind
az éledő őszi szél.*

SORS

őszi lombon
villogó esőcseppek

.....
.....
.....

*először a cseppek
majd
a lomb*

朽ちもせぬその名ばかりをとどめ置きて
枯野の薄形見にぞ見る

*Egyetlen dolga
ami vele nem foszlik
a neve bolyong erre.
Én emlékművét vélem
zörgő rét nyúlt fűvében.*

LÁNYOK A RÉTEN

minden percben
az elmúláson derűs-borongva
minden verssor
egy rég holt bolygó álma:

*valaha
kislányok csiviteltek
egy piros labdával
e tavaszi réten*

津の国の難波の春は夢なれや芦の枯葉に風わたるなり

*Álom lett volna
a cui Nanivában
a régi tavasz?*

*Most szelek vonulnak csak
száraz sás közt, a réten.*

AZ ASZTALKENDŐ MESÉI

az asztalkendő
kockás mosollyal mesél:
a kiürült teremben
álmodó gyertyalángok
a múlt feltjai fölött
imbolygó vágyak
a légben borzongva
kerengő elenyészett
„örök” szerelmek
lejáró órák és fogadalmak
ebben éltek
emebben hittek:

mára csak pecsétek.

ませにさく花にむつれてとぶ蝶の羨しきもはかなかりけり

*Bambuszsövényre
hajló virágok között
boldogan szálldos...
én irigylem e lepkét,
ha illanó is élte.*

LEPKEAGÓNIA

haláltáncában
egymásba szerettünk
égszín pillangóval

rémületében
mert neki halott leszek
ha elszáll
s e földi álmot elfeledve
elveszít:
arcomra rajzolta
haláltánca kacskaringóit

lám
szárnyra kap:
„fel!”
puhán illeg
egy ágon

oly lágyan hull alá
mint hópehely a kútba
finoman perdülő
balerina

tapintattal óv
az elmúlástól

我なれや風をわずらふしのだけはおきふしもの心ほそくて

*Szél-hajlogatta
csenevész bambusznádszál,
hozzám hasonlítasz:
felkelek, s lefekszem –
összeszorul a szívem.*

SEMMITTEVÉS

Semmit tenni küldtek
kínzó moccanásban bukdácsolni
e szép és gonosz kertben,
vagy: látszat csupán
ez is?
Talán?

Innen a tenger magánya
morajlón
e világból elhőmpölyögne,
ám nem jut messzebb
önkörén.

おぼつか
な秋はいかなる故のあれば
すろに物の悲しかるらん

*Sehogy sem értem...
tán abban rejlik oka,
hogy beért az ősz,
reményem is elhagyott,
bár nincs világos oka...*

Szürke. Szürke táj és szürke ég. Szürke köd. Minden belemosódott ebbe a nyirkos, csepegő szürkeségbe. Nem lóg ki forma vagy szín, egy reménysugár sem. Rám ült egészen. Nincs világos oka.

心なき身にもあはれは知られけり 鳴立つ沢の秋の夕暮

Szívehagyottan
e létezésben,
drága-búm honnan?
Szalonka húz a lápból
őszalkonyi homályban.

秋の夕暮

心なき身にもあはれは知られけり
鳴立つ沢の秋の夕暮

Szürke mocsár fakult vándorát régen elhagyta a szíve. Nincsen számára rossz és jó, nem vonzaná vagy taszítaná semmi. Ám amint az alkonyi mocsárból zajos szárnycsattogással felívult e madár, a dolgok valamiként moccantak benne: mintha pillanatra maga is megemelkedne, fellépne a tájon lebegő sápadt párauszályra.

LILIAM

Megértette:
 míg le nem hull
 e liliom utolsó szirma,
 tenni kell bármi áron
 hatalmast:
 hisz' nem lehet a viráglét
 megörökíttetlen.
 Szomjazva várja
 titkok titkát feltárulni,
 hogy egyetlen rímben
 körként idézze
 s fölmutassa a Mindent.

Míg rettegve nézi
 szirma szárnyra kél-e már,
 oly vágyn
 ragadná meg a pillanatot,
 örökre összefogna
 mindent, mi *móst* van:
 szüntelen köreiken
 vándorok árva hátát,
 arcuk hulló levélerdejét,
 a mosolyba úszó könnyet,
 hol kelő nap hág teleholdat,
 nők öléből madárraj kel.

Felszegett állal,
 szemében izzó daccal
 átlép az öröklétbe.

Míg a liliom nézte.

あられにぞ物めかしくは聞こえける枯れたるならの柴のおちばは

*Mintha ütemét
fájdító szépség verné:
fülemben pereg!
Egy elsorvadt tölgyfa
levelei potyognak.*

A TÖLGY NEKROLÓGJA

Örök Nagymamának

koronáján
mennyi ezer s ezer
csillagzat gyöngysora
fénylett
hány millió felhő
hajózott felette!

pillanatra
lehunyja szemét

年月をいかでわが身におくりけん昨日の人も今日はなき世に

*Mi végre kapok
új óra újabb évet
oly létezésben,
melyben a tegnap voltak
mostanra sehol vannak?*

AZ ÉJ KEGYELMES ARIELHEZ

Az Éj üzen
szökőkutak hunyorgó szavával:
„ölembe temetlek, emlékedre szelíd holdvilág
borul:
nem űz többé vad, múlandó Nap”.

ふかく入りて神路のおくを尋ねれば又うへもなき峰の松かぜ

*Mind magasabban!
Az istenek ösvényén
mikor csúcsra érsz,
mitől föntebb már nincsen:
szirtek fenyőtű-szele.*

E szirteken a legmesteribb virtuóz keze játszik a legpompásabb hárfán: szél csap a tőlevelekbe. Csillagok zenéjét másolja oly magasságokra, amelyek egybeforrtak az éggel.

HÓESÉS ÉS GLENN GOULD

forगतagban
örvénylik
ám pelyhenként
– mind közt ott a tér –

hangonként
szítál
arcuk
emlék-élte

magukbafordult
fehér-fehér csillagocskák
a kopár légben:
magányröptük
örök sodra
kottává igazodik

felszáll az égbe

昔見し宿の小松に年ふりて風の音を梢にぞ聞

*A piciny fenyő
régmúltam udvarában
annyira felnőtt,
hogy égi viharba ér:
ágán hallom moraját.*

Minden dolog örökös együtt-valósága. A kerti fenyő nyúlása az én növekedésem. Amiként magasba érvén a fa lénye átalakul, az érett ember szívében is másféle viharok dúlnak, mint a gyermekében. Egekbe ágaskodó fa koronája a szívem: csillagközi szelek cibálják.

たけうまをつるにもけふはたのむかなわらはあそびをおもひいでつ

*Bambusznádszál,
felsejlik a régi kép:
éltem hajnalán
nádparipán nyargaltam.
Ma te legyél a pálcám!*

Ifjúságodban emlékeid kincstára nemcsak szegényes, hanem közömbös is vagy iránta, hiszen még olthatatlan gerjedelemmel epedsz a jövő iránt. Amint lassankint megtelsz az idő hordalékával, mindinkább bezárkózol a jövővel szemben, hogy elmerülhess a pillanat értő ízlelgetésében. A szünetekben pedig mind erősödő körvonallal kezdenek ragyogni emlékezetedben a múlt képei, és egyre sóvárabban vágyod: bárcsak visszahívhatnád régvolt ifjúságod drága perceit.

雪
ふ
れ
ば
野
路
も
山
路
も
う
づ
も
れ
て
を
ち
こ
ち
し
ら
ぬ
旅
の
空
か
な

*Havas már minden:
réti út, hegyi ösvény,
magukba zártan.*

*„Itt” összenőtt az „ott”-tal:
utam szabják az égen.*

PROSPERO VÁLASZA ARIELNEK

Angyalom, elengedlek
ám szívem szakad
nélküled
a jeges térben
mit minden bűbájam
föl nem melegít.

S azért mert lásd
hová vágyad unszol
a kristálycsöndű másból:

ugyanitt van.

常よりも心ほそくぞおもほゆるたびの空にて年の暮ぬる

*(Északkeleten, távoli úton,
év végén.)*

*Szokottnál inkább
szorongatja szívemet:
az óesztendőt
vándorég alatt látom
elsüllyedni a mélyben.*

Az ember valódi szabadsága úgy teljesül be, ha enged, hogy léte együtt folyjon a mindenség örök folyamával: a változással. Az ilyen embernek sem hazája, sem otthona nem lehet. Szabadságod beteljesült ugyan, ám újévkor összeszorult szívvel töprengsz, hogy ez valóban az-e, amire vágytál?

山川のみなぎる水の音聞けば迫むる命ぞ思ひ知らるる

*Hegyi folyócska
áradó szaladása
ha füledben zúg:
élted rohanása is
megáll mindjárt, tudhatod.*

MOZGÁSBAN

leütéstől a hangig
évmilliók várakozás
majd megint semmi:
hallod a támadó
némaságot

mégis
megpróbálsz megmaradni
a talán egyetlen
örök pont trónusán
hunyorogás nélkül
várni, várni, várni

*Ősz mélyültével
 élted elapad, Tücsök?
 Dermedő éjeken
 dalod mind távolabbi
 messzeségekre olvad.*

Volt egy háztáji tücsköm. Ahol akkor laktam, látni lehetett a mélyben a tengert. Az éjjeli fények borzongásával a víztükör hullámain együtt zenéltek a tücskök. Mintha maguk is látták volna a mélyben a fény játékait, és ahhoz igazították volna dallamvezetésüket. Éjente hallgatni jártam őket, s voltak kedvenceim közöttük. Egyikük matuzsálemi kort ért el, a kőnél, a kicsi lyuknál még akkor is hallatszott éneke, amikor a mélyülő őszben legtöbbször már felhagytak a zenéléssel. Éjről éjre visszajártam a párányi lyukhoz; a környéken lassan sehonnan sem hallatszott a tücsökfiúk szerelemre hívó hangja. Aztán valóban eljött az idő – az esték csípős hidegbe hajoltak –, amikor pusztán az ő hangja fúrt a sötétbe, ám mintha egyre távolabbról cirpelt volna. Kihez szólt e magányos költő hegedűje a hűlő, csillagos éjszakákon? Kit hívott? Szerelmét a zorduló világban? Vagy pusztán saját gyönyörűségére játszott a tántoríthatatlan strázsa odaadásával? Lehetőséges, hogy a csillagokkal perlekedett, a tengeren visszavert villódzásukkal? Hagyni kívánt valamit, hangjegynyi nyomot az éj vásznán, hogy általa örökre megváltoztassa és sajátjává szője azt?

Válaszom semmire nincs. Egy bizonyos: az ő verse ez, a hangomon most ő szól, mert kölcsönkérte, és én hálásan átengedem. Így rajzolunk az éjre.

Menten süppedő némaság.

さががにの糸につらぬく露の玉をかけてかざれる世にこそ有けれ

*Pókfonálon fénylő
harmatcseppek gyöngysora.
Így fonja láncát,
hogy illanó világát
díszítse mind, aki él.*

ZONGORAVERSENY

köszönöm
hogy ezek az ujjak
végigsöpörhettek
a csontfehér billentyűkön

s a feketéken közöttük

久に経てわが後の世をとへよ松跡しのぶべき人もなき身ぞ

*A végtelenben
jövendő létezésem,
nincs ember, aki
emlékhalommal óvna;
takarj be tűkkel, Fenyő!*

Ha kilépsz a megállapodások világából, akkor – esetleg – benyithatsz a birodalomba, ahol minden létező testvére egymásnak. Ebben a testvériségben a Fenyő boldogsága a tiéd, amiként távozásod a bánat súlyával szaggatja ágait.

死にて伏さん苔の筵を思ふよりかねて知らるる岩陰の露

*Halálom által
mohaágyra hajlítva,
emlékeim közt
egy harmatcsepp csillan majd
a kő árnyas oldalán.*

ELDOBOTTAN

szendergő asztalon
csillagnak álmodta magát
az összegyűrt csokipapír

風になびく富士のけぶりの空に消えて行方もしらぬわが思ひかな

Szélbe simuló
Fudzsi gomolyfüstjeként
ég nyeli majd el
nyomtalan szertefoszló,
elizzó álmaim.

Szélbe hajlított
pamacsok a Fudzsiról,
égi semmibe
foszlók, ám ki sejtheti
izzó vágyam nyughelyét?

風になびく富士のけぶりの空に消えて行方もしらぬわが思ひかな

Égető vágyak orgiája a vulkán gyomrában. Aligha izzóbbak az emberszívet perzselő vágylángoknál. Bár a lángok takarásban maradnak, de nem a keserű füst, amint felkunkorodik az üres égbe. A semmi kéjében feloldódik minden, belesimul a vágyak hullámtánca, szertefoszlik a lét vihara.

GIOCONDA

rámered mosolyára
a tükörben
miben önmagát nézte
folyam-tükör
izmos színében
mind mélyebbre réved
a látvány
ezüst mosoly vizében
úgy elbűvöli a
pillanat csendes csobogása,
születés és kilépés
lassú összefolyása
hogyan mosolya már-már
tökéletes ív

*Éggé könnyült szív!
Tavaszi páralégben
már-már hihetné:
mintha itt – e világban –
csak hűlt helye lenne...*

*A szellem – egybekelvén
az égi ürességgel –
már-már úgy véli:
felszállt e világból,
fel a tavaszi köddel.*

Van-e súlytalanabb a szívnél, amit már semmi nem köt a földhöz? Amiként a tavaszi pára felgomolyodik a völgyekből, hogy útnak eredjen, égi foszlásnak; az ilyen szív is ekként emelkedik áttetsző magasságok legébe, és elfeledi helyét a mélyben.

SÍROK AZ ÉGBEN

Ki a város vermeiben
csörömpöl vaksorsnak,
megbotolva eltűnődhet:
„milliárd madár...
hová száll... el? ”

Kapu van talán
a Semmin, kijárat?
Zuhant szemünk
alig látja,
ám ők igen:
s láthatatlan
elrepülnek,
ki e képtelen égből,
hogy feloldódjanak
a város feletti kékben.

末の世もこのなさけのみ変わらざと見し夢なくばよそに聞かまし

*Zuhant korokban
egyedül a lant útja
hajlíthatatlan.
Álmomban gyúlt világ híján
vakon a való előtt.*

44 Szaigjó eredeti jegyzete a vakához.

„Épp zarándokként jártam az Utat a kumanoi szentély felé, amikor Dzsakunen hívása utolért: százverses antológia készítésére hívott. Ily körülmények közt a részvétel gondolatát azonnal elvettem: a szerzetes legyőzte bennem költőt, a világi embert. Aztán álmomban megjelent Tankai, a szentély őre, és ekként szólt Sundzeihez: 'Jóllehet a világ összes dolgai elszenvedik a változást, a Vers Útja az idők végezetéig változatlan.' Felébredtem a szívemben gyúlt világossággal. Íziben e verset fogalmaztam, s elküldöttem Dzsakunennek az antológiába.”⁴⁴

HORATIUS

I.

írjad pergamenre
véssed bár gránitba
harmatlétű minden
nincs mi ércnél maradandóbb:
nincs maradandó

II.

mégis:
örvényben folynak össze
mállott ércek és verssorok
minden érc és minden verssor
olthatatlan ragyogása

in aeternum amen

KÉT KILÁTÁS A FUDZSIRA

風になびく富士のけぶりの空に消えて行方もしらぬわが思ひかな

I.

Szélbe simuló

Fudzsi gomolyfüstjeként

ég nyeli majd el

nyomtalan szertefoszló,

elizzó vágyaim.

- 45 Imamici Tomonobu, Tabi to biisiki, 56.
漂泊 (hjóhaku): gyökértelen vándorlás, jellemző formája a középkori japán ember megvilágosodáskeresésének.

A fenti vers, amely a szerző egyik kedvence, plasztikusan ábrázolja buddhista világlátását a dolgok múltékonyságával kapcsolatban. Szüntelen mozgás és az azzal járó szakadatlan átalakulás cáfolja a jelenségek szubsztancialitását, amiként a szilárd, megfogható „én” valószínűségét is.

Mélyítendő a vaka buddhista felütéseit, a szerző azt állítja bevezető jegyzetében, hogy „a keleti országrészben íródott, vallásos gyakorlat során”. Fárasztó záródoklatán, hogy eljusson egy spirituális állomásra, az idős költő a mozgás „folyékony” állapotában van, akár a füst, amely a Fudzsi lángoló gyomrából gyűrűzik az ég felé. E kor étoszának jellemző pillére a vándorlás, illetve a gyökértelenség, mint modus vivendi a spirituális tökéletesedés útján.

„Az alapgondolat, mely szerint a világmindenség alapvetően 'sodródik', emberi vonatkozásában a 'hjóhaku'-létben tükröződik, azaz abban, hogy a hjóhaku a kozmikus lét vetülete.”⁴⁵

46 そら [szora] vs. 空 [kú].

A füst a fizikai létezés halmazállapot határán imbolyog, akkor keletkezik, amikor a szilárd anyag egyesül a tűzzel; ekként emblémája a jelenségek illékony és múlandó létének. Ismeretes, hogy a buddhizmus szerint az emberi állapot egyik kórsága a hit a dolgok magánvalóságában, ami világra hozza egyfelől a ragaszkodást és a vágyakat, másfelől pedig a taszítás és gyűlölet érzelmeit.

Az égbolt roppant mélysége –, amely átöleli a Fudzsit, amiként a lét teljességét – maga a feneketlen üresség, a semmi. Ezt, azaz a semmi jelenlétét fokozza, hogy a költő nem kanával (fonetikusán – szora), hanem kínai írásjeggyel írja le az eget, amelyik a – buddhista – üresség, (kú) írásjegye is.⁴⁶

Valójában zárándokköltő és füst utastársak: a bűnös ragaszkodás, a hamis illúziók, a májja világból keresik a kijáratot. A fizikai vándorlás allegória: a metafizikai sík spirituális-szellemi zárándoklatának felel meg. Ily módon a szerző izzó vágyai, álmai, il-

47 無常: minden jelenség, dolog illékony-sága (buddhizmus).

48 思心, mely látensen magában foglalja a tűz szót: 心=火.

49 煩惱: gonosz szenvedélyek, földi vágyak (buddhizmus).

letve a szemmel is érzékelhető füst metaforikus párt alkotnak, egyazon valóság kiegészítő oldalait képviselik. A vers, igazodva a permanens úton-lét, a szüntelen változékonyság eszméjéhez, maga is hangsúlyozottan ebben a közegben fogant; és valóban, a költő pillanatnyi pihenőt sem engedélyez igéi és képei tülekedésében. A mozgás felismerése és mudzsóként⁴⁷ való igenlése a megvilágosodást kereső szerzetes szellemiségét tükrözi. Az öt sorban összetett spirituális és verbális sürgés-forgás zajlik, mintha egy kristálygömbben örvénylene valami, mielőtt szertefoszlik a semmi ragyogásában. A nyüzsgés érzetét erősíti a szöveg szintaxisa is. A Fudzsi füstje, illetve a költő „izzó vágyakozása” (omo-hi⁴⁸) a bonnó⁴⁹ fogalmára utalnak. A gonosz vágyak és indulatok nem olvadhatnak el rögvest a semmiben. Szinte tapintható, hogy az ürességben történő szertefoszlás hasonló a szerzetesi zárándoklathoz a nirvána felé: mindkettő folyamat.

50 上の句 (kami no ku) és 下の句 (simo no ku): a vaka felső három, ill. alsó két sora.

A szerzetes vágyai, a tisztátalan „én”, illetve a Fudzsi füstje kénytelenek haláltáncot járni lét és nemlét határán, erre a darma-törvény kényszeríti őket, amiként a szövegben a költői nyelv áradó erejű szintaxisa.

A szél: klasszikus és egyetemes jelképe a vándorlásnak. A szélbe való besimulás, önátadás a kami no ku⁵⁰ első sorában jelenik meg, mindamellet a Fudzsi füstje (Fudzsi no keburu), amiként tapasztaljuk, nem az egyetlen jelenség, amely simul, meghajlik, *enged*. A nabiku átadást, odaadást, engedést jelent, az ellenállásról történő szándékos lemondást; magától értetődően maga is egyfajta igei mozgást jelez, amit átítat a változás és átalakulás jelensége: a mudzsó. Ehhez hasonlóan a költő-szerzetes földi vágyainak és bűnös ragaszkodásának (vaga omo-hi) az utolsó sorban fel kell adniuk magukat, fel kell oldódniuk a szélben. A kami no ku

és a simo no ku fele a „bűnös ragaszkodás” – „elizzó vágyak” jelzői mellékmondatává válnak, a vágyaké, amely a mondat alanya, és amelyet a költő a vers legvégén egyensúlyoz. A fokozódó forgás a hiánytalan eltűnés, elveszés spiráljában részben az igék mondaton belüli helyzetéből ered. Először a már említett nabiku lép színre, amit a kiye (kiyu: eltűnik) követ – lám, mennyire logikus és ügyesen rendezett láncolat ez. A nabiku A-t B-vé transzformálta, amely láthatatlanná vagy nem létezővé vált. Itt belép a pszeudoige: a yukue (célállomás) olyan összetett főnév, melynek a menni ige a töve, és tartalmazza annak írásjegyét. Az utolsó ige az omo-hi, amely a gondolatot, gondolkodást és a tüzet egyszerre tartalmazza. Ez a szó jelzi a gonosz ragaszkodást az illúziók világához, és erejét nemcsak a buddhista allúziók fokozzák, hanem a felvillanó – pokoli – lángok energiája is, mely a versben zajló nyüzsgő átalakulást igencsak felhangosítja.

Az igék ilyen pozicionálása, belefoglalva a buddhista tanítás sokrétű szövetébe, együtt a költő maradéktalan jelenlétével – aki egyidejűleg szemléli a természeti jelenséget „odakint” és a lelki történést „idebent” – egy fokozatos, engedelmesen szerteolvadó metamorfózis folyamatát képezi le. Az eltűnés mozgolódása mintegy lökésekben és hullámokban jelenik meg, ahol a füst víziója az emberi szív megfoghatatlan vágyalakzataira utal. Világossá válik, hogy a klimax pillanataiban nincs ellenállás: az uralkodó tónus a békességé, a beletnyugvásé, az odaadás gesztusáé, amellyel a füst átadja magát az égi ürességből sorjázó szeleknek. A nabiku eszmeiség jellemzi a zarándoklat természetben és lélekben megjelenő valamennyi aspektusát.

Mindazonáltal a költő szívét még megosztják az emberi lélek szenvedélyei és a majdani megváltás előérzete, a nirvána ürességében eljövendő nyom-

tan felolvadás. Más szavakkal: a költő olyan szív, amely a halandó ember szenvedélyei és a szerzetes végső megvilágosodása közötti határon dobban. Ily módon pillanatnyi elmeállapota a fenti elemek cseppfolyós mivoltához hasonló: füst, ég, szél és a személyes vágyak, gondolatok végső elillanása. Az elemek akadálytalanul olvadnak egybe a megadás és odaadás, a mozgás és eltűnés igéivel. Szajgó a halandó e meditációban saját metamorfózisát szemléli a buddhaság öröklétében.

A buddhista tanítás egyetemessége, illetve a szerző személyes, partikuláris és előrelátott sorsa egybefűződnek a versben röpködő széllal, a Fudzsisval, a füsttel, az üres éggel és a – gonoszul – izzó vágyakkal. Magasra hangolt drámában bontakozik ki a költemény szépsége és elemi ereje. Végül semmi nem maradt érintetlen: talán maga az ég is leolvadt a láthatárról.

II.

*Szélbe hajlított
füstgomoly a Fudzsiról,
égi semmibe
foszló, ám ki sejtheti
izzó vágyam nyughelyét?*

A versnek ez a második, szintén a szöveghez kötött értelmezése abból a megérzésből táplálkozik, hogy ez a vaka több olvasatot is megenged, nem csupán a vers elmés sokértelműsége miatt, hanem mert Szajgató életművében számos darab mutat ebbe az irányba.

Az előző elemzésben a költeményt a megvilágosodást kereső szerzetes buddhista étoszban fogant alkotásaként értelmeztük. A szöveg folyama az izzó vágyak maradéktalan szertefoszlásáig vezetett. Ám az ilyen olvasatban ott rejlik annak a kockázata, hogy „tanult” elképzelésünket rávetítjük a tárgyra, majd így olvasunk ki belőle. Ez a kockázat fokozott egy olyan szerzőnél, akinek esetében bajos elválasztani a művészt sajátos világi kötődéseivel a szerzetestől, aki éppen ezektől kíván mentesülni, felszabadulni. Ily módon felmerül a csaknem megválaszolhatatlan kérdés: ezt a verset a költő jegyezte, vagy a szerzetes? Még ha is-

- 51 従う [sitagau]
 52 消ゆ [kiju]
 53 はかなさ [hakanasza]

meretlen lenne is a szöveg szerzője, akkor is oly erősek a buddhista felhangok, hogy azokat aligha hagyhatnánk figyelmen kívül. Az sem ismeretlen számkra, hogy egy személyiség (persona) a külsők – maszkok – nagyszámú gyűjteményéből építi fel orcáját. Aligha várhatjuk egy kényelmesen címkézhető személyiség színrelépését.

Visszakanyarodva a szöveg igéihez: feltűnő, hogy milyen zavarba ejtően sokértelműek. A nabiku jelenthet önkéntes odaadást, át- és megengedést, ám az értelmező szótár rokonítja a sitagau⁵¹ igével is, mely inkább szükség, parancs, kötelesség iránti engedelmességet jelent. A következő ige – kiju⁵² [a kiete szótári alakja] – konnotációi nem éppen szerencsések, a szótár a dér eltűnésével társítja, ami a harmathoz hasonlatosan a múlandóság, tünékenység⁵³ eszmekezőrehez kapcsolódik, azaz a buddhista világnézetnek ép-

- 54 哀れ: nehezen körülírható erős érzelmi reakció, felindultság, amit a szubjektumban a szépség valamely formájával történt szembesülés vált ki. Nemcsak a természetben megnyilvánuló szépség lehet ilyen, hanem akár egy gyönyörű kelme, egy pompás füstölőtől illatozó szoba, egy helyzet, egy pazar küllemű nő vagy férfi, és sorolhatnánk. Az érzelmet erősen átszínezi a – különösen japáni – buddhizmust meghatározó múlékonyosság mindent átható tudata, ld. mudzsó, amelyet a dolgok szüntelen alakulása, múlandósága vált ki. Gyakran melankolikus, szomorkás kicsengésű, de ez sem kötelező elem.

- 55 行方不明

pen ahhoz a pilléréhez, amely leginkább meghatározóvá vált a klasszikus Heian-kor eszme- és esztétika-történetében. Az avare⁵⁴ kitörölhetetlen hatást gyakorolt a japán esztétikai érzékenység teljes folyamára. A kiju nem mentes a pusztulás, a halál felhangjaitól. Végül a jukue siranu a szintén baljós jukue fumei⁵⁵ kifejezéshez kötődik, mely valakinek az eltűnését, elveszését jelenti, hangsúlyozva, hogy tartózkodási helye ismeretlen. Ha ilyen nézőpontból tekintünk erre a vakára, akkor kevésbé körülírható értelmet fog nyerni, mint az első olvasatnál. Ez esetben sem a füst, sem a költő nem önkéntesen keresik a kijáratot a májá világából. Sokkal inkább egy megnevezhetetlen, roppant hatalom kényszeríti őket erre. A költemény drámai feszültsége részben a költő helyzetéből táplálkozik. Még mindig a vágyak földhözragadt világában mozog, habár már látja a leendő szabadulást. Ebben a vakában

világosan kitapintható a szubjektum-objektum különállása. E megosztottság távolságot jelez a néző és a nézett tárgy között. A szatori⁵⁶ nem enged meg ilyen szembeállítást. Szaigjó számos költeményét idézhetnénk, amelyek jelzik, hogy szerzőjük a megvilágosodás felé vezető úton járva is szerető figyelmet tanúsít földi ragaszkodása tárgyaihoz. Az alábbi vers példa e kötődésnek nemcsak beismerésére, hanem már-már felmagasztalására is:

おしなべてものを思はぬ人にさへ心をつくる秋の初風

OSINABETE MONO O OMOVANU HITO NI SZAE KOKORO O CUKURU AKI NO HACUKADZE

*Még olyanban is,
ki mindenben nem érez
mást csak a Semmit,
szívet szül e pillanat:
ősz első szele jajdul.*

E versben aligha érezni szemrehányást a széllal szemben, amiért a költő lelkében heves érzelmeket

gerjesztett. Pedig a szél erőteljesen elbizonytalanít, felelős a szerzetes elcsábításáért a keservesen kiharcolt közömbösség állapotából (mono o omo vanu hito⁵⁷). Mégis, a vers befogadójával azt érezteti, hogy nyomorult, kinek szívét nem ragadja meg az első őszi szelek „pusztító” mivoltában rejlő szépség. Természetesen a szöveg nem zárja ki az enyhe rosszallás lehetőségét, amit a szél vált ki a szerzetesből, mert szépségével megkísértette őt. Az álarcok realitásának tényét sem szabad elfeledni: a költőben ott él a szerzetes, ahogyan abban a költő. A következő vaka tovább mélyíti versünk kétértelműségét:

時雨かと寝覚の床に聞ゆるは嵐に絶えぬ木の葉なりけり

SIGURE KA TO NEDZAME NO JUKA NI KIKOJURU VA ARASI NI TAENU KO NO HA NARIKERI

*Ébredésemben
esődobolásnak véltem,
ám gyámoltalan
szemben a fürgeteggel:
falevélkék potyogtak.*

A változás motorja ismét a szél. A felriadt költő először úgy véli, hogy esődobolást hall, és el kell telnie egy kis időnek, hogy rádöbbenjen: a szélvésszel szemben tehetetlen levélkék folyamatos potyogása kelti a zajt. Hol a lényegi különbség, kérdezhetnénk? Abban rejlik, hogy a levelek és a szél ütközetében két döntően különböző entitás összecsapásának válunk tanúivá. A formával bíró és ebből adódóan egzisztenciális határok közé préselt levelek ütköznek a formátlan és időtlen széllel, mely nem más, mint a mudzsó alakító ereje. Párhuzam vonható a szélnek engedelmes füst és a levelek között, azonban jelentős különbség van az igék megválasztásában: a taenu⁵⁸ kevésbé kétértelmű, mint a nabiku. Világosan közli, hogy a levelek képtelenek ellenállni az elemek erejének. Esetükben szó sincs önkéntes kilépésről a májá világából, amelyből kitépetnek. Ha maradt pozitívum a buddhista életérzésből a mérlegen, akkor a szájalom az, amit a szerzetes költő érez – a bódhiszattvakkal együtt – a léttel sújtott dolgok irányában: határtalan kiszolgáltatottságukban.

VILLÁNYI G. ANDRÁS

1984-ben végzett az ELTE angol szakán, majd hosszasan előtanulmányok és több pályázat után kijutott Japánba, hogy Basót és a haikut tanulmányozza, ám mind inkább magával ragadta a nagy előd, a 12. századi Szaigjó szerzetes költészete, s végül róla írta MA tézisét a Kóbe Egyetemen (*A vallás kérdése Szaigjó vakájában*). Összesen öt és fél évet töltött Japánban, egy évet a Taisó buddhista egyetemen Tokióban, (ahol tanára, Jamada Sódzen – Szaigjóhoz hasonlóan – Singon szerzetes volt). 1998-ban Oxfordban kutathatta egy éven át a szerzetes költészetét. Csaknem negyvenéves koráig volt „professzionális” diák.

Verset és prózát ír. Fordít, főleg japánból, de angoltól is. Szövegei többször jelentek meg a *Nagyvilágban*, antológiákban, illetve saját válogatású és fordítású kötete a *Zilált hajam és szomorú játékok* (General Press, 2003). A *papagáj meséi* című „kortalan mesekönyve” 2010-ben jelent meg a Fapadoskönyv gondozásában. 2005-től szervezi a FIN (Független Irodalmi Napok) kamara-versfesztivált.

BETŰRENDES MUTATÓK

A vakák felső sorai japánul magyar fonetikai átírásban

abaretaru kusza no iori no (A zilált viskó)
 abaretaru kusza no iori ni (Zilált kunyhóm)
 arare ni zo (Mintha ütemét)
 ariake va (A pirkadattal)
 asza goto ni (Hangok olvadnak)
 aszaku idesi (Sekélyen ered)
 avare ika (Elszomorodtam)
 Cu no kuni no (Álom lett volna)
 cuki nomi ja (Mint egymástól mi)
 cuki o macu (A felhő a hegy fölött)
 cuki va nao (A Hold, mint eddig)
 cukudzuku to (Gondolataim)
 cune jori mo (Szokottnál inkább)
 fujugare no (Tél-csupaszságban/Télcsonos ágak)
 fukaki jama ni szumikeru (Hegyek ölében
   holdvilágtündöklésre)
 fukaki jama ni kokoro (Hegyek ölében,
   mikor szívedben a Hold)
 fukaku irite (Mind magasabban)
 fukenikeru (Vén testem árnya)
 hana csirade (Ágra forrt szirmok)

hana ni szomu (Sziromperzselt szív)
 hana no iro (Sziromfehérség)
 haruka naru (Sziklák övezte)
 harukadze no (Tavaszi szellők)
 hisza ni hete (A végtelenben)
 hotoke ni va (Ha gyászt érzel majd)
 idzuku ni mo (Úgysem lelsz helyet)
 ivama todzsisi (Sziklahasadék)
 jamakava no (Hegy folyócska)
 jo o szutete (Eldobtam létem)
 jorarecuru (Perzselt fű-karok)
 josi szaraba (Nem bánom: akár)
 juki fureba (Havas már minden)
 kadze ni nabiku (Szélbe simuló/Szélbe hajlított)
 kadze szaszou (Szellőtáncba vitt)
 kirigiriszu (Ősz mélyüttével)
 ko no ma moru (A fák közén)
 ko no moto no (Virágok alatt)
 kokoro naki (Szívehagyottan)
 kucsi mo szenu (Egyetlen dolga)
 kuma mo naki (Felhőtlen égből)
 kumo haruru (Eltisztult felhők)
 kumo ó (Nagy tömeg felhő)
 kumori naki (Felhőtlen csúcsról)
 masze ni szaku (Bambuszszövényre)

midzu no oto va szabisiki (Cseppek suttognak)
 midzu no oto ni acusza (Csobbanó hangok)
 mijako nite (A fővárosban)
 moro tomo ni (Árnyékom mellé)
 mukasi misi (A piciny fenyő)
 nagamu tote (Nevezzenek bár)
 nagori ómi (Nehéz váláskor)
 nami koszu to (Hullámok alatt)
 nami no oto (Hullámsuttogást)
 negavaku va (Óhajom egy van)
 no ni tateru (Mezőn korhadó/Réten meredő)
 obocukana (Sehogy sem értem)
 omoide ni (Emlékeimnek)
 omoikaeszu (Tűnődöm rajta)
 osimu tote (Sajnálkodva teszed)
 osinabete mono o (Még olyanban is)
 si nite fusan (Halálom által)
 sigure ka to (Ébredésemben)
 szabisisza ni (Magányosságát)
 szaszagani no (Pókfónálon fénylő)
 sze o hajami (Áradó folyam)
 szora ni naru (Éggé könnyült szív)
 szue no jo mo (Zuhant korokban)
 takeuma o (Bambuszszálszál)
 tosicuki o (Mi végre kapok)

ucucu o mo (Meggyőződés)
 ukegataki (Gyér eshetőség)
 vabibito no (Emberfájdalom)
 vakite min (Vaksi szemmel nézlek)
 vare nare ja (Szél-hajlogatta)
 Vasi no jama (Keselyű-szirtnél)

A vakák első sorai magyar fordításban

A fák közén (ko no ma moru)
 A felhő a hegy fölött (cuki o macu)
 A fővárosban (mijaka nite)
 A Hold, mint eddig (cuki va nao)
 A piciny fenyő (mukasi misi)
 A pirkadattal (ariake va)
 A végtelenben (hisza ni hete)
 A zilált viskó (abaretaru)
 Ágra forrt szirmok (hana csirade)
 Álom lett volna (Cu no kuni no)
 Áradó folyam (sze o hajami)
 Árnyékom mellé (moro tomo ni)
 Bambusznádszál (takeuma o)
 Bambuszövényre (masze ni szaku)
 Cseppek suttognak (midzu no oto va szabisiki)

Csobbanó hangok (midzu no oto ni acusza)
 Ébredésemben (sigure ka to)
 Éggé könnyült szív (szora ni naru)
 Egyetlen dolga (kucsi mo szenu)
 Eldobtam létem (jo o szutete)
 Elszomorodtam (avare ika)
 Eltisztult felhők (kumo haruru)
 Emberfájdalom (vabibito no)
 Emlékeimnek (omoiide ni)
 Felhőtlen csúcsról (kumori naki)
 Felhőtlen égből (kuma mo naki)
 Gondolataim (cukudzuku to)
 Gyér eshetőség (ukegataki)
 Ha gyászt érzek majd (hotoke ni va)
 Halálom által (si nite fusan)
 Hangok olvadnak (asza goto ni)
 Havas már minden (juki fureba)
 Hegyek ölében holdvilágtündöklésre (fukaki
 jama ni szumikeru)
 Hegyek ölében, mikor szívedben a Hold (fukaki
 jama ni kokoro)
 Hegyi folyócska (jamakava no)
 Hullámsuttogást (nami no oto)
 Hullámok alatt (nami koszu to)
 Keselyű-szirtnél (Vasi no jama)

Magányosságát (szabiszisa ni)
 Még olyanban is (osinabete mono o)
 Meggyőződéseim (ucucu o mo)
 Mezőn korhadó/Réten meredő (no ni tateru)
 Mi végre kapok (tosicuki o)
 Mind magasabban (fukaku irite)
 Mint egymástól mi (cuki nomi ja)
 Mintha ütemét (arare ni zo)
 Nagy tömeg felhő (kumo ó)
 Nehéz váláskor (nagori ómi)
 Nem bánom: akár (josi szaraba)
 Nevezzenek bár (nagamu tote)
 Óhajom egy van (negavaku va)
 Ősz mélyültével (kirigiriszu)
 Perzselt fű-karok (jorarecuru)
 Pókfonálon fénylő (szaszagani no)
 Sajnálkodva teszed (osimu tote)
 Sehogy sem értem (obocukana)
 Sekélyen ered (aszaku idesi)
 Szélbe simuló/Szélbe hajlított (kadze ni nabiku)
 Szél-hajlogatta (vare nare ja)
 Szellőtáncba vitt (kadze szaszou)
 Sziklahasadék (ivama todzsisi)
 Sziklák övezte (haruka naru)

Sziromfehértés (hana no iro)
 Sziromperzselt szív (hana ni szomu)
 Szívehagyottan (kokoro naki)
 Szokottnál inkább (cune jori mo)
 Tavaszi szellők (harukadze no)
 Tél-csupaszságban/Télcsontos ágak (fujugare no)
 Tűnődöm rajta (omoikaeszu)
 Úgysem lelsz helyet (idzuku ni mo)
 Vaksi szemmel nézlek (vakite min)
 Vén testem árnya (fukenikeru)
 Virágok alatt (ko no moto no)
 Zilált kunyhóm (abaretaru)
 Zuhant korokban (szue no jo mo)

Villányi G. András versei

Adieu
 A film jelentése
 A kiságy rácsai
 A parázs rajza
 A Szfinx kérdése 🔄
 A Tölgy nekrológja
 Ariel könyörgése a Herceghez

Az asztalkendő meséi
Az Éj kegyelmes Arielhez
Buborék
Bűnbeesés
cogito ergo sum?
Egyetlen menedék
Eldobottan
Égess meg!
Éji erdőn
Finálé
Fiókillat
Gioconda
Harang és nyelv
Hóesés és Glenn Gould
Horatius
Invokáció
Ínyenc-derű
Ismét Johann Sebastian
Istenség
Johann Sebastian
Kettesben Istennel
Kérdelek, Uram
Kívánság
Köldökzsinór

Kövesút az égbe
Lángorgona
Lányok a réten
Látlelet
Lepkeagónia
Liliom
Logosz
Mountain
Mozgásban
Négy évszak
Némaság
Ősz
Őszi dinamika
Pillanathoz tapadás
Princípiumok és zsigerek
Prospero válasza Arielnek
Rózsa üzenete
Semmittevés
Sírok az égben
Sors
Szürkület
Tanoncévek
Tölgy
Zongoraverseny

Köszönjük, hogy a Scolar Kiadó
könyvét választotta

Scolar Kiadó, 2011
1016 Budapest, Naphegy tér 8.
Telefon/fax: (+36 1) 466 7648
scolar@scolar.hu
www.scolar.hu

Felelős kiadó: Érsek Nándor
Felelős szerkesztő: Nádor Zsófia
Kalligráfia: Nagy Mónika
Könyvterv: Máthé Hanga
ISBN ???
Nyomdai munkák: ????
Felelős vezető: ????